

FF SOLUTIONS

RI-Buitenbouw B.V.

Quickscan Natuurwetgeving

'Uitbreiding Hoevelakense Bos'

Oplossingen flora en fauna binnen het wettelijk kader

FF Solutions is een merknaam
onder RI-Buitenbouw B.V.
Duifhuis 34, 3862 JG te Nijkerk

info@ri-buitenbouw.nl
info@bouwbulderweg.nl
06-51098912

Rabobank IBAN NL 10RABO0324421516
BTW-nr. NL 8521 84 657 B01
KvK 56556497

Colofon

Titel
Subtitel

Quicksan Natuurwetgeving
Uitbreiding Hoevelakense Bos

Opdrachtgever

Van de Mheen Planontwikkeling B.V.
Westerdorpsstraat 68
3871 AZ Hoevelaken

Projectlocatie
Projectnummer

Uitbreiding Hoevelakense Bos
15QS03-24

Datum
Status

5 februari 2025
Definitief

Veldonderzoek

[REDACTED]
BSc Wiskunde en Toepassingen, Universiteit Utrecht
Oud-vrijwilliger IVN Nijkerk bij Landschapsbeheer en Weidevogelbescherming
Gecertificeerd Imker

Auteur(s)

[REDACTED]

Kwaliteitscontrole

[REDACTED]
Werkvoorbereider Wet natuurbescherming, ruimtelijke ontwikkeling niveau 3
Planvormer Wet natuurbescherming, ruimtelijke ontwikkeling niveau 4
European Tree Worker (ETW)
European Tree Technician (ETT)
Boom technisch adviseur, Norminstituut handboek bomen
HBO Minor bomen en stedelijke omgeving
Gecertificeerd Boom Veiligheid Controleur

Kennismaken met FF Solutions

FF Solutions 'Natuurbescherming'

FF Solutions is een adviesbureau dat zich heeft toegelegd op het in kaart brengen van voorkomende ecologische vraagstukken die zich bij ruimtelijke ontwikkelingen en beheersmaatregelen kunnen voordoen. Bij elke ruimtelijke ontwikkeling en/of beheersmaatregel zal er rekening moeten worden gehouden met eventuele beschermde soorten, gebieden en/of houtopstanden. Onze ecologen brengen de risico's van de voorgenomen activiteit in kaart en bieden een passende oplossing ten aanzien van de te beschermen soorten, gebieden en/of houtopstanden. Ons uitgangspunt is de natuur respecteren, zorgvuldig handelen en de ruimte te zoeken om het voorgenomen project doorgang te laten vinden.

FF Solutions 'Boomtechniek'

FF Solutions is een adviesbureau dat zich heeft toegelegd op het onder andere in kaart brengen van voorkomende boomvraagstukken die bij ruimtelijke ontwikkelingen zich kunnen voordoen.

FF Solutions is voorzien van de laatste kennis op het gebied van boomtechniek met betrekking tot wet- en regelgeving en groeiomstandigheden van de boom. De kennis is getoetst onder Europees toezicht, het EAC. Middels een puntensysteem wordt de kennis en kwaliteit van de kennis op peil gehouden en geborgd. FF Solutions onderhoudt de vereiste kwalificaties, waardoor de certificering geborgd blijft.

FF Solutions 'Landschappelijke inpassingen'

FF Solutions is een adviesbureau dat zich heeft toegelegd op het o.a. in kaart brengen en tekenen van landschappelijke inrichtingsplannen die bij ruimtelijke ontwikkelingen toegepast kunnen worden.

FF Solutions is voorzien van kennis op het gebied van landschappelijke inpassingen met betrekking tot het in kaart brengen van gebied eigen natuurwaarden. FF Solutions onderhoudt de benodigde kennis door continu zich te blijven verdiepen in natuur- en cultuurwaarden die gesteld worden aan bepaalde gebieden. FF Solutions onderhoudt dan ook diverse kwalificaties die aan dit onderwerp zijn gerelateerd.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Wetgeving	5
1.2	Methoden	6
1.3	Betrouwbaarheid	6
1.4	Leeswijzer	7
2	Gebiedsbeschrijving	8
2.1	Topografische ligging	8
2.2	Huidig gebruik projectlocatie en omgeving	9
2.3	Toekomstig gebruik van de projectlocatie en voorgenomen ingrepen	18
3	Gebiedsbescherming	20
3.1	Natura 2000-gebieden	20
3.2	Natuurnetwerk Nederland (NNN)	22
3.3	Bijzondere nationale natuurgebieden en landschappen	24
3.4	Ander beleidsmatig beschermd gebied	25
4	Beschermde houtopstanden	27
4.1	Specifieke zorgplicht houtopstanden	28
5	Soortenbescherming	30
5.1	Broedvogels	30
5.2	Vleermuizen	38
5.3	Overige zoogdieren	41
5.4	Reptielen, amfibieën en vissen	45
5.5	Insecten en ongewervelden	49
5.6	Vaatplanten	50
5.7	Nader onderzoek	51
5.8	Algemene en specifieke zorgplicht soortenbescherming	52
6	Samenvatting	55
7	Bijlagen	57
	Bijlage 1: Bronnen	57
	Bijlage 2: Omschrijving van de natuurwetgeving	58
	Bijlage 3: Kernkwaliteiten nationale landschappen	64

1 Inleiding

FF Solutions heeft van Van de Mheen Planontwikkeling B.V. opdracht gekregen een Quickscan Natuurwetgeving uit te voeren binnen de ontwikkeling 'Uitbreiding Hoevelakense Bos'. Binnen de voorgenomen ontwikkeling bestaat het voornemen om het beschermd monumentaal landgoed Hoevelaken uit te breiden en toekomstbestendig te maken. De Quickscan Natuurwetgeving wordt uitgevoerd in het kader van een buitenplanse omgevingsplanactiviteit.

De Quickscan Natuurwetgeving heeft als doel in te schatten of er binnen de te onderzoeken locatie beschermde planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn, die een beschermde status hebben en mogelijk verstoring kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens is beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op beschermde houtopstanden, gebieden die een beleidsmatige bescherming genieten of gebieden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

1.1 Wetgeving

Om het voorliggend document beter te begrijpen zal een korte toelichting gegeven worden over de relevante wetgeving; de Omgevingswet (zie bijlage 2 voor aanvullende informatie).

De Omgevingswet (kortweg Ow) is een wet die alle regels omvat met betrekking tot alle activiteiten in de fysieke leefomgeving. De wet bundelt 26 wetten die gaan over de regels met betrekking tot onder meer infrastructuur, bouwwerken, water, lucht, bodem, milieu, cultureel erfgoed en natuur. In vier algemene maatregelen van bestuur (AMvB's) en een ministeriële regeling werkt de wetgever de Omgevingswet uit. Het voorgaande heeft specifiek betrekking op:

- AMvB's: Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl), Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) en Omgevingsbesluit (Ob);
- Ministeriële regeling: Omgevingsregeling (Or).

Het doel van de Ow is onder andere het beschermen en verbeteren van de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet bevat een algemene zorgplicht (afd. 1.3 Ow) die aangeeft dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn activiteiten nadelige gevolgen kan hebben voor de fysieke leefomgeving verplicht is om:

- a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen,
- b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken,
- c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van hem kan worden gevraagd.

Deze algemene zorgplicht geldt voor de gehele fysieke leefomgeving en voorziet hiermee ook in een basis voor de bescherming van soorten, gebieden en houtopstanden.

Naast de algemene zorgplicht geldt er een algemeen verbod om zonder omgevingsvergunning bepaalde activiteiten te verrichten (par. 5.1.1 Ow), tenzij afwijkend beschreven in een omgevingsplan, waterschapsverordening, omgevingsverordening of ministeriële regeling. Het verbod om zonder een omgevingsvergunning bepaalde activiteiten te verrichten, heeft onder andere betrekking op Natura 2000-activiteiten en flora- en fauna-activiteiten (zie bijlage 2 voor een uitgebreide beschrijving van deze activiteiten).

De Omgevingswet borgt de bescherming van vele dier- en plantsoorten. Het gaat hier om soorten van Europees belang die onder de reikwijdte van de Vogel- en Habitatrichtlijn vallen, maar ook om soorten van nationaal belang. Hiernaast wordt ook de bescherming van Natura 2000-gebieden, Natuurnetwerk Nederland en andere bijzondere natuurgebieden en landschappen geborgd door de Ow. Tevens ziet de Ow er op toe dat houtopstanden in de fysieke leefomgeving worden beschermd.

Behalve de algemene zorgplicht, kent de Ow ook diverse specifieke zorgplichten die duidelijk maken wat er wel en niet moet gebeuren bij een activiteit. Aan de natuur gerelateerde specifieke zorgplichten zien toe op:

- Activiteiten met mogelijke gevolgen voor Natura 2000-gebieden of bijzondere nationale natuurgebieden (art. 11.6 Bal);
- Activiteiten met betrekking tot dieren of planten in het wild (art. 11.27 Bal); en
- Activiteiten die houtopstanden, hout en houtproducten betreffen (art. 11.116 Bal).

1.2 Methoden

Het verrichte onderzoek is opgedeeld uit een bureau- en veldonderzoek, welke samen leiden tot inzicht in aanwezigheid van beschermde soorten en geschikt habitat. Bij de beoordeling van het onderzoeksgebied is allereerst een bronnenonderzoek verricht naar het voorkomen van beschermde soorten binnen en rondom de projectlocatie, de ligging van beschermde gebieden in de regio van de projectlocatie en aanwezige houtopstanden en relevante regelgeving. Daarvoor is onder andere de Nationale Databank Flora en Fauna (hierna NDFF genoemd) geraadpleegd voor actuele verspreidingsgegevens van soorten (zie bijlage 1 voor bronnen). Het bureauonderzoek dient als basis voor veldonderzoek welke plaatsvindt binnen het onderzoeksgebied. Tijdens het veldonderzoek is onderzoek gedaan naar (potentiële) vaste rust- en verblijfplaatsen, sporen en-/ of resten van beschermde soorten, welke voor kunnen komen of in de directe omgeving vanuit actuele data zijn vastgesteld. Tijdens het veldonderzoek is er onder andere gebruik gemaakt van de checklist voor het inschatten van de aanwezigheid van vleermuizen, opgesteld door Netwerk Groene Bureaus. Tevens is het terrein beoordeeld op de geschiktheid voor beschermde soorten (habitatbeoordeling).

Door resultaten van het veld- en bureauonderzoek te combineren wordt beoordeeld welke effecten te verwachten zijn als gevolg van de geplande ingrepen op (potentieel) aanwezige soorten en hun habitat, beschermde gebieden en houtopstanden. Naar aanleiding van de effectenbeoordelingen volgt een advies in te ondernemen stappen binnen de relevante ontwikkeling.

1.3 Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform geldende regelgeving omtrent natuurbescherming (zie bijlage 2). Het betreft een momentopname en levert een toetsing op van de geschiktheid van de projectlocatie voor beschermde soorten.

Het incidenteel ter plaatse zijn van beschermde soorten is daarentegen nooit met zekerheid te voorspellen. FF Solutions verwerpt op voorhand aansprakelijkheid met betrekking tot mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door FF Solutions verrichte onderzoek neemt. Een Quicksan is in de regel geldig voor een duur van 2 tot 3 jaar, behalve indien in deze periode de ecologische omstandigheden dermate veranderd zijn en/of de relevante regelgeving of inzichten daartoe behorend zijn veranderd. Indien uitvoering van een ontwikkeling met meer

dan 3 jaar wordt verschoven, wordt aangeraden de uitkomsten van de Quicksan wederom te toetsen.

FF Solutions verklaart geen onderzoek uit te voeren binnen het onderzoeksgebied met als doel om resultaten van wettelijke of maatschappelijke vereisten te ontwijken, die gebleken zijn uit eerder onderzoek.

1.4 Leeswijzer

Dit onderzoek is opgedeeld in een bureauonderzoek en een veldonderzoek. Hoofdstuk 2 bestaat uit de gebiedsbeschrijving, waarin het huidige gebruik, het toekomstige gebruik en topografische ligging van de projectlocatie besproken wordt. In hoofdstuk 3 vindt u het hoofdstuk over gebiedsbescherming en de resultaten aan de hand van bureauonderzoek. Aansluitend zullen in hoofdstuk 4 de beschermde houtopstanden besproken worden. In hoofdstuk 5 wordt ingegaan op de onderzoeksresultaten vanuit het veld- en bureauonderzoek omtrent soortenbescherming en de effectenbeoordeling. Per categorie beschermde soorten worden de vaststellingen, effectenbeoordelingen en het hierop volgende advies besproken. Het onderzoek wordt in hoofdstuk 6 afgesloten met de samenvatting en conclusies op de uitkomst van het gehele onderzoek.

2 Gebiedsbeschrijving

Binnen dit hoofdstuk wordt de huidige situering van de projectlocatie en voorgenomen ontwikkelingen beschreven. Tevens zal ingegaan worden op de huidige staat van de projectlocatie en belangrijke kenmerken die zijn vastgesteld tijdens het veldbezoek.

2.1 Topografische ligging

De projectlocatie beslaat het uitbreidingsgebied van het Hoevelakense Bos. Het uitbreidingsgebied beslaat circa 20 hectare aan de oostkant van het bestaande landgoed Hoevelaken en circa 2,5 hectare aan de westzijde van het landgoed Hoevelaken (zie Fig. 2.0). De projectlocatie is gelegen buiten de bebouwde kom van gemeente Nijkerk.

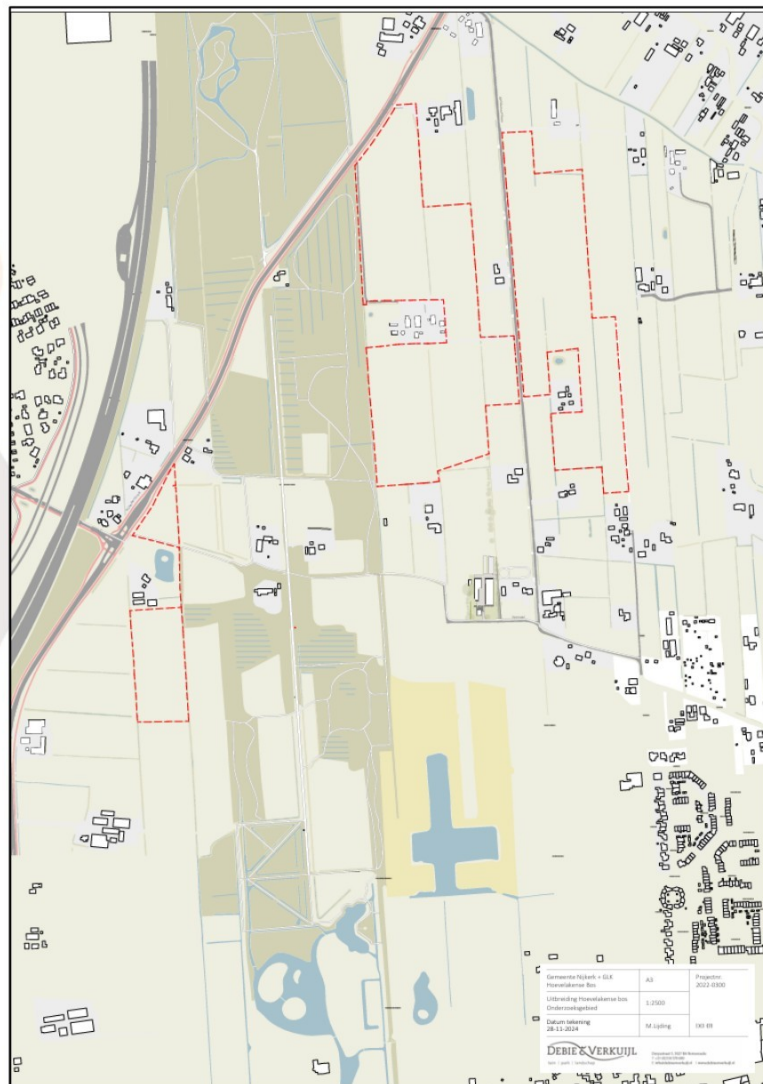

Fig. 2.0, Topografische aanduiding projectlocatie (rood omrand) (bron: Debie & Verkuil)

2.2 Huidig gebruik projectlocatie en omgeving

Het westelijke uitbreidingsdeel van Landgoed Hoevelaken bestaat momenteel uit agrarisch land (zie Fig. 2.1 t/m 2.4). Aan de oostzijde wordt dit gebied begrenst door een houtwal met ruige onderbegroeiing. Het westelijke uitbreidingsdeel bestaat grofweg uit twee delen die doorsneden worden door een voet- en fietspad.

Fig. 2.1, Westelijk uitbreidingsdeel (noordzijde) (bron: FF Solutions)

Fig. 2.2, Houtwal op de oostgrens van het westelijk uitbreidingsdeel (noordzijde) (bron: FF Solutions)

Fig. 2.3, Westelijk uitbreidingsdeel (zuidzijde) (bron: FF Solutions)

Fig. 2.4, Westelijk uitbreidingsdeel (zuidzijde) (bron: FF Solutions)

Het oostelijk uitbreidingsdeel van Landgoed Hoevelaken bestaat uit zowel agrarisch land, als een voormalig boerenerf. Onderstaand wordt per deel een beschrijving gegeven.

Het agrarische land bestaat uit intensief gemaaid grasland (zie Fig. 2.5 t/m 2.8). Het gebied wordt in het westen begrensd door het bestaande Landgoed Hoevelaken. Een deel van het grensgebied bij Landgoed Hoevelaken wordt begrensd door een natuurlijke watergang die omsloten is door structuurrijk bosterrein (zie Fig. 2.9). Door het agrarische land lopen enkele, relatief ondiepe watergangen die met regelmaat gekorfd worden (zie Fig. 2.10). In zowel het gebied ten westen van de Weldammerlaan, als ten oosten van de Weldammerlaan, zijn elzensingels aanwezig, waar eronder sprake is van verruiging (zie Fig. 2.11 t/m 2.12). In het noordwesten van het oostelijk uitbreidingsdeel is recent een parkeerplaats aangelegd (zie Fig. 2.13).

Fig. 2.5, Agrarisch land in oostelijk uitbreidingsdeel (bron: FF Solutions)

Fig. 2.6, Agrarisch land in oostelijk uitbreidingsdeel (bron: FF Solutions)

Fig. 2.7, Agrarisch land in oostelijk uitbreidingsdeel (bron: FF Solutions)

Fig. 2.8, Agrarisch land in oostelijk uitbreidingsdeel (bron: FF Solutions)

Fig. 2.9, Watergang tussen Landgoed Hoevelaken en het oostelijke uitbreidingsdeel (bron: FF Solutions)

Fig. 2.10, Voorbeeld van watergang in het oostelijke uitbreidingsdeel (bron: FF Solutions)

Fig. 2.11, Elzensingel in het oostelijke uitbreidingsdeel (bron: FF Solutions)

Fig. 2.12, Elzensingel in het oostelijke uitbreidingsdeel (bron: FF Solutions)

Fig. 2.13, Recent aangelegde parkeerplaats in het oostelijke uitbreidingsdeel (bron: FF Solutions)

Het boerenerf bestaat uit meerdere gebouwen, met daartussen veelal verharding. Ten behoeve van de leesbaarheid van voorliggend document zijn de gebouwen op het erf voorzien van een nummer (zie Fig. 2.14). Deze nummering wordt in het gehele document gehanteerd. Onderstaand een korte beschrijving per gebouw.

Fig. 2.14, Nummering van gebouwen op het boerenerf (achtergrondbron: www.pdok.nl)

Gebouw 1: Dit betreft een halfopen kapschuur die is opgetrokken uit sandwichplaten (zie Fig. 2.16, 2.16). De muren zijn niet voorzien van spouw. Dak- en muurplaten sluiten allen nauw op elkaar aan.

Fig. 2.15, Overzicht van gebouw 1 (bron: FF Solutions)

Fig. 2.16, Bomen t.h.v. gebouw 1 (bron: FF Solutions)

Gebouw 2: Dit betreft een voormalige boerderij die reeds in verval is geraakt (zie Fig. 2.17, 2.18). Het gebouw is opgetrokken uit baksteenmuren zonder spouw. De dakvlakken zijn bedekt met rode, golvende dakpannen waar gedeeltelijk dakbeschot onder aanwezig is. Een deel van de dakvlakken is reeds ingestort. Er zijn enkele gaten in muren aanwezig bij dakovergangen, waarbij de achterliggende ruimte de ruimte onder de dakvlakken betreft (zie Fig. 2.19).

Fig. 2.17, Overzicht van gebouw 2 (bron: FF Solutions)

Fig. 2.18, Overzicht van gebouw 2 (bron: FF Solutions)

Fig. 2.19, Voorbeeld van gat in muur van gebouw 2 (bron: FF Solutions)

Fig. 2.20, Detailopname van kopgevel van gebouw 2 (bron: FF Solutions)

Gebouw 3: Dit betreft een voormalige woonboerderij die recent leeg is komen te staan (zie Fig. 2.21, 2.22). Het gebouw is opgetrokken uit baksteenmuren met spouw, zonder open stootvoegen. De dakvlakken zijn met riet bedekt. Langs dakranden zijn dakoverstekken aanwezig die niet geheel op de muren aansluiten, waardoor de achterliggende holle ruimte vrij komt (zie Fig. 2.23, 2.24). Het gebouw is tevens voorzien van luiken.

Fig. 2.21, Overzicht van gebouw 3 (bron: FF Solutions)

Fig. 2.22, Overzicht van gebouw 3 (bron: FF Solutions)

Fig. 2.23, Spleet tussen muur en dakoverstek van gebouw 3 (bron: FF Solutions)

Fig. 2.24, Spleet tussen muur en dakoverstek van gebouw 3 (bron: FF Solutions)

Gebouw 4: Dit betreft een hooiberg die is opgetrokken uit hout. De dakvlakken zijn bedekt met dakplaten waar geen dakbeschot onder aanwezig is.

Fig. 2.25, Overzicht van gebouw 4 (bron: FF Solutions)

Gebouw 5: Dit betreft een voormalige veestal die is opgetrokken uit hout (zie Fig. 2.26). Muren bestaan uit planken, de muren zijn niet voorzien van spouw (zie Fig. 2.27). De dakvlakken zijn bedekt met golvende dakplaten. Onder het deel waar voorheen vee gestald werd zijn isolatieplaten aanwezig onder de dakplaten (zie Fig. 2.28). Een deel van deze isolatieplaten wijkt of ontbreekt (zie Fig. 2.29).

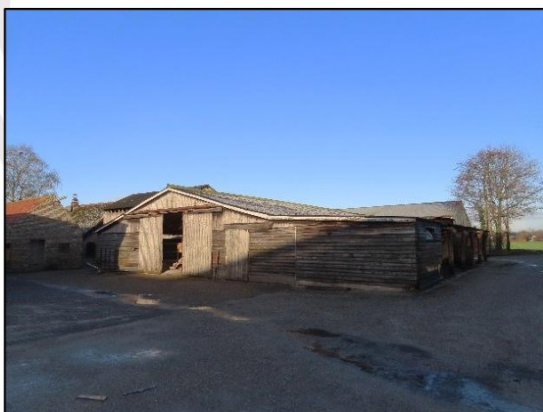

Fig. 2.26, Overzicht van gebouw 5 (bron: FF Solutions)

Fig. 2.27, Detailopname van muur van gebouw 5 (bron: FF Solutions)

Fig. 2.28, Binnenzijde van gebouw 5 (bron: FF Solutions)

Fig. 2.29, Binnenzijde van gebouw 5 (bron: FF Solutions)

Gebouw 6: Dit betreft een voormalige veeststal (zie Fig. 2.30). De muren zijn opgetrokken uit bakstenen en metalen beplating. De bakstenen muren zijn spouw gebouwd, echter zijn deze niet voorzien van open stootvoegen. Wel is er sprake van één opening in de muren (zie Fig. 2.31). De dakvlakken zijn bedekt met golvende dakplaten, waar isolatieplaten onder aanwezig zijn (zie Fig. 2.32). Ten noorden van gebouw 6 zijn bomen aanwezig, evenals een struweel aan de oostzijde van dit gebouw.

Fig. 2.30, Overzicht van gebouw 6 (bron: FF Solutions)

Fig. 2.31, Openingen in muur van gebouw 6 (bron: FF Solutions)

Fig. 2.32, Binnenzijde van gebouw 6 (bron: FF Solutions)

Fig. 2.33, Bomen te noorden van gebouw 6 (bron: FF Solutions)

Fig. 2.34, Struweel ten oosten van gebouw 6 (bron: FF Solutions)

Gebouw 7: Dit betreft laag schuurtje, opgetrokken uit baksteen muren zonder spouw (zie Fig. 2.35). De hellende dakvlakken zijn bedekt met platte dakpannen aan de zuidzijde en golvende dakpannen aan de noordzijde. Onder de dakpannen is zeer beperkt, alleen aan een deel van de onderzijde, dakbeschot aanwezig (zie Fig. 2.37). Aan de westzijde van gebouw 7 zit een overkapping vast die is opgetrokken uit hout en is bedekt met golvende dakplaten (zie Fig. 2.38).

Fig. 2.35, Overzicht van gebouw 7 (bron: FF Solutions)

Fig. 2.36, Overzicht dakvlak (noordzijde) van gebouw 7 (bron: FF Solutions)

Fig. 2.37, Zeer beperkt deel van gebouw 7 voorzien van dakbeschot (onderzijde) (bron: FF Solutions)

Fig. 2.38, Overkapping aan gebouw 7 (bron: FF Solutions)

Gebouw 8: Dit betreft een halfopen kapschuur die is opgetrokken uit metalen wanden en stenen ondermuren (zie Fig. 2.39). De dakvlakken zijn bedekt met golvende dakplaten waar geen dakbeschot onder aanwezig is (zie Fig. 2.40).

Fig. 2.39, Overzicht van gebouw 8 (bron: FF Solutions)

Fig. 2.40, Binnenzijde van gebouw 8 (bron: FF Solutions)

Gebouw 9: Dit betreft een voormalige kippenstal die is opgetrokken uit baksteen muren met spouw (zie Fig. 2.41, 2.42). Er is sprake van één spleet in een kopgevel (zie Fig. 2.45). De dakvlakken zijn bedekt met golvende dakplaten, waarbij er isolatiemateriaal onder de dakplaten aanwezig is (zie Fig. 2.44). Dakoverstekken van het gebouw zijn in verval.

Fig. 2.41, Overzicht van gebouw 9 (bron: FF Solutions)

Fig. 2.42, Overzicht van gebouw 9 (bron: FF Solutions)

Fig. 2.43, Kapot dakoverstek van gebouw 9 (bron: FF Solutions)

Fig. 2.44, Binnenzijde van gebouw 9 (bron: FF Solutions)

Fig. 2.45, Kapot dakoverstek van gebouw 9 en spleet in muur (bron: FF Solutions)

Fig. 2.46, Detailopname van blootliggende spouw van gebouw 9 (bron: FF Solutions)

Gebouw 10: Dit betreft een voormalige veeststal (zie Fig. 2.47). De muren zijn opgetrokken uit bakstenen en metalen beplating. De bakstenen muren zijn spouw gebouwd, echter zijn deze niet voorzien van open stootvoegen. De dakvlakken zijn bedekt met golvende dakplaten, waar isolatieplaten onder aanwezig zijn (zie Fig. 2.48).

Fig. 2.47, Overzicht van gebouw 10 (bron: FF Solutions)

Fig. 2.48, Binnenzijde van dakvlak van gebouw 10 (bron: FF Solutions)

De ruimten tussen voorgaande benoemde bebouwing is veelal verhard. Ten zuiden van de gebouwen is eveneens verharding aanwezig, evenals gemaaid gras (zie Fig. 2.49). Er zijn enkele stenhopen opgeslagen op dit terrein (zie Fig. 2.42). Ten westen van gebouw 3 zijn enkele bomen aanwezig (zie Fig. 2.21).

Fig. 2.49, Verharding op het boerenerf (bron: FF Solutions)

2.3 Toekomstig gebruik van de projectlocatie en voorgenomen ingrepen

Het Hoevelakense Bos is een beschermd monumentaal landgoed, waarvan de cultuurhistorische, natuurlijke, landschappelijke en ecologische waarden hard achteruitgaan. Gemeente Nijkerk, Bouwbedrijf R. van de Mheen en Geldersch Landschap & Kasteelen gaan in samenwerking het Hoevelakense Bos uitbreiden en toekomstbestendig maken. Het definitieve ontwerp voor de uitbreiding van het Hoevelakense Bos is zichtbaar in Fig. 2.50.

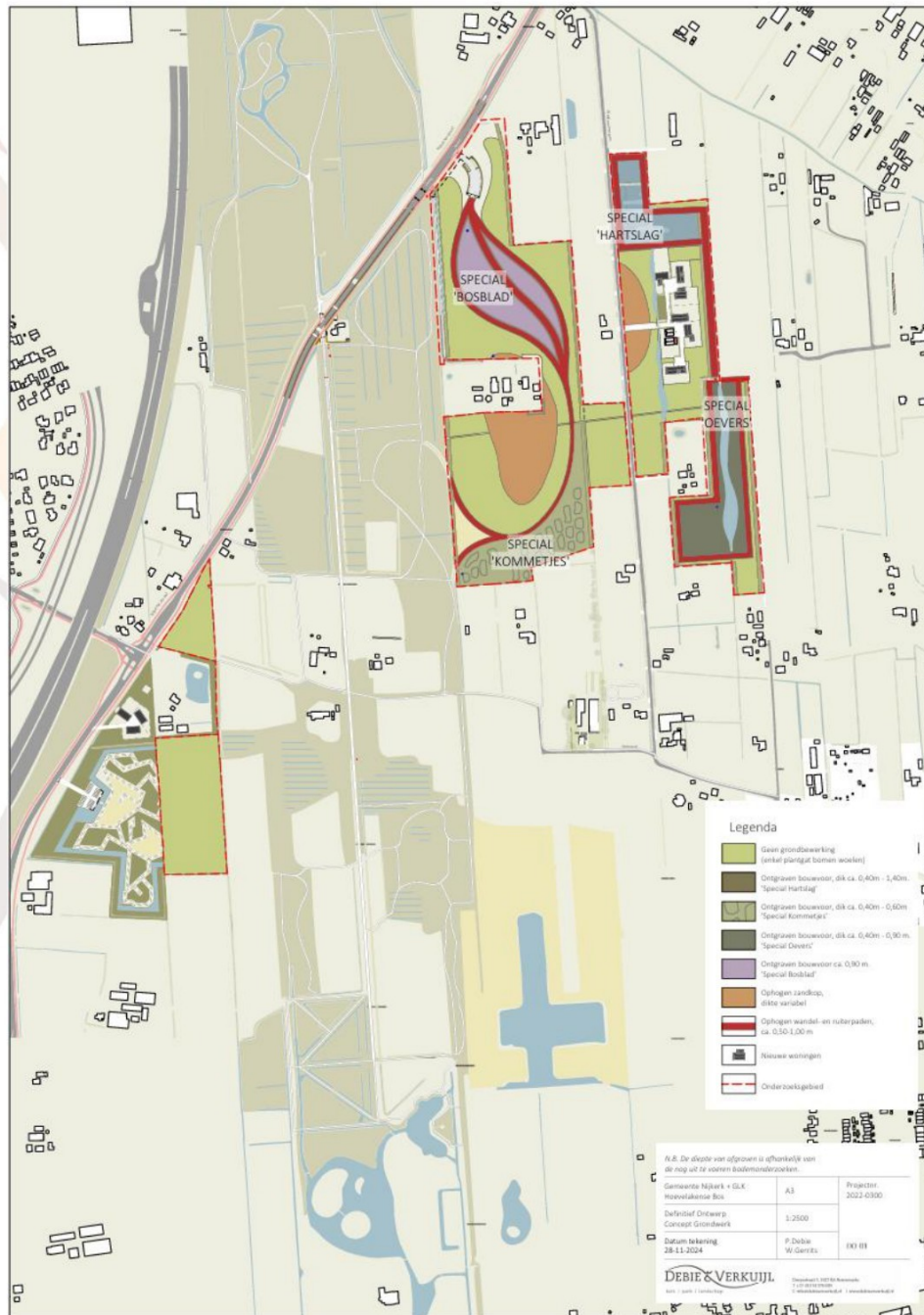

Fig. 2.50, Definitief ontwerp Uitbreiding Hoevelakense Bos (bron: Debie & Verkuijl)

Het uitbreiden van het Hoevelakense Bos vindt plaats op bestaande agrarische gronden. In het uitbreidingsdeel ten westen van het bestaande landgoed blijven werkzaamheden beperkt tot het aanplanten van bomen. In het uitbreidingsdeel ten oosten van het bestaande landgoed worden werkzaamheden uitgevoerd in het kader van het aanleggen van nieuw bos (natuur) en recreatiemogelijkheden. Tevens wordt de bebouwing op Weldammerlaan 16 (excl. het woonhuis) gesloopt ten behoeve van de bouw van zes vrijstaande woningen. Het bestaande woonhuis wordt gerenoveerd. De toegang tot de woonerven is mogelijk via een bestaande inrit.

In het noordwesten van het oostelijke uitbreidingsdeel is ter hoogte van de Nijkerkerstraat reeds een parkeerplaats aangelegd die ruimte biedt aan 23 voertuigen, en tevens ruimte biedt voor fietsen. Deze parkeerplaats dient als vervanging voor de bestaande parkeerplaats op de Hoevelakense Boslaan. Vanaf de nieuw aan te leggen parkeerplaats lopen diverse nieuwe wandelpaden door het uitgebreide Hoevelakense Bos. Deze wandelpaden worden in het zuidwesten van het oostelijke uitbreidingsdeel aangesloten op bestaande wandelpaden in landgoed Hoevelaken. Ten oosten van de Weldammerlaan wordt eveneens nieuw bos (natuur) ontwikkeld, waarbij tevens ruimte komt voor ruitervelden. In het gehele oostelijke uitbreidingsdeel wordt bodembewerking uitgevoerd in het kader van het ontgraven van grond, maar ook het ophogen van het maaiveld.

Binnen de ontwikkeling bestaat het voornemen om bestaande houtopstanden waar mogelijk te behouden. Concrete kapplannen zijn niet bekend bij FF Solutions.

3 Gebiedsbescherming

Binnen dit hoofdstuk zal ingegaan worden op gebieden die een beleidsmatige bescherming genieten of deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Hierbij zal beoordeeld worden of de voorgenoemde ingreep invloed kan hebben op de betreffende gebieden.

3.1 Natura 2000-gebieden

De projectlocatie is niet gelegen binnen de grenzen van gebieden die aangewezen zijn als Natura 2000-gebied (zie Fig. 3.0). Het meest nabijgelegen N2000-gebied is 'Arkemheen' op circa 4,33 km van de projectlocatie. Het meest nabijgelegen stikstofgevoelig gebied is 'Veluwe' op circa 11,87 km van de projectlocatie.

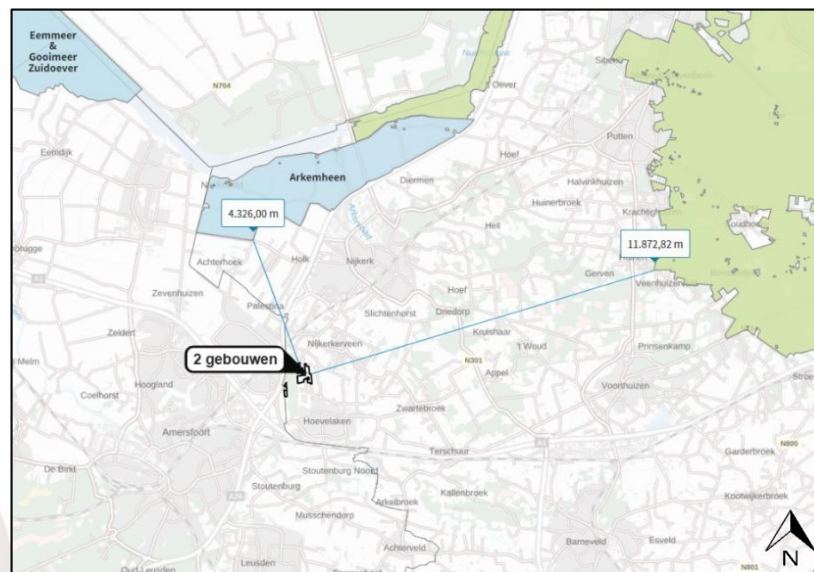

Fig. 3.0, Ligging projectlocatie ten opzichte van de N2000-gebieden (achtergrondbron: AERIUS Calculator)

Effectenbeoordeling Ow en advies

Doordat de projectlocatie niet binnen een Natura 2000-gebied bevindt, is er geen sprake van interne effecten op Natura 2000-gebieden als gevolg van de ontwikkeling. Er is hiermee ook geen sprake van verlies aan oppervlak van Natura 2000-gebieden door de ontwikkeling.

De projectlocatie is op een minimale afstand van circa 4,33 km gelegen van Natura 2000-gebieden. Om een nadere inschatting te maken in negatieve effecten die te verwachten zijn als gevolg van externe effecten, wordt gebruik gemaakt van de storende factoren uit de *Effectenindicator Natura 2000-gebieden*. In Tab. 3.1 is een korte uiteenzetting gemaakt.

Mede in verband met de ligging van de projectlocatie ten opzichte van Natura 2000-gebieden en de schaal en aard van de werkzaamheden worden geen negatieve effecten verwacht op Natura 2000-gebieden door interne en externe factoren (zie Tab. 3.1). Een uitzondering op het voorgaande betreft echter stikstofdeposities. Er is mogelijk sprake van een toename van stikstofdeposities op stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden.

Tab 3.1, Storende factoren en te verwachten negatieve effecten (achtergrondbron: Effectenindicator Natura 2000-gebieden)

Storende factor	Negatieve effecten te verwachten?	Reden
Verlies oppervlak	Nee	Het project vindt plaats buiten N2000-gebied
Verzuring/vermesting	Mogelijk	Aanleg en gebruik leidt tot stikstofdeposities
Verzoeting/verzilting	Nee	Het project vindt ruim buiten N2000-gebied plaats en heeft geen invloed op water(-gangen)
Verontreiniging	Nee	Het project vindt ruim buiten N2000-gebied plaats en is gebonden aan de reguliere milieuwetgeving
Verdroging/vernatting/etc.	Nee	Het project vindt ruim buiten N2000-gebied plaats en heeft geen invloed op water(-gangen)
Verandering substraat	Nee	Het project vindt plaats buiten N2000-gebied
Geluid	Nee	Het project vindt ruim buiten N2000-gebied plaats, verstoring door deze factor beperkt zich (afhankelijk van de ontwikkeling en ligging) veelal tot slechts enkele tientallen tot honderden meters
Licht	Nee	Het project vindt ruim buiten N2000-gebied plaats, verstoring door deze factor beperkt zich (afhankelijk van de ontwikkeling en ligging) veelal tot slechts enkele tientallen tot honderden meters
Trilling	Nee	Het project vindt ruim buiten N2000-gebied plaats, verstoring door deze factor beperkt zich (afhankelijk van de ontwikkeling en ligging) veelal tot slechts enkele tientallen tot honderden meters
Verstoring door mensen	Nee	Het project vindt plaats buiten N2000-gebied
Mechanische effecten	Nee	Het project vindt plaats buiten N2000-gebied
Barrièrewerking	Nee	Het project leidt niet tot het ontstaan van een barrière tussen N2000-gebieden, zoals een weg
Versnippering	Nee	Het project vindt plaats buiten N2000-gebied of essentiële verbindingzones tussen N2000-gebieden
Verbreiding van soorten	Nee	Het project leidt niet tot de introductie van soorten in een gebied waar deze momenteel niet voorkomen

Binnen de huidig voorgenomen ontwikkeling dient een AERIUS-berekening gemaakt te worden om te toetsen of er significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van relevante stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden in de omgeving te verwachten zijn. Indien significante gevolgen op stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden optreden, dient een omgevingsvergunning voor Natura 2000-activiteiten aangevraagd te worden.

3.1.1 Specifieke zorgplicht Natura 2000-gebieden

De specifieke zorgplicht voor Natura 2000-gebieden geldt te allen tijde en is onderstaand toegelicht (zie pag. 22).

Binnen de huidige voorgenomen ontwikkeling zijn, los van mogelijke stikstofdeposities, geen interne of externe effecten te verwachten op Natura 2000-gebieden. Nadelige gevolgen op Natura 2000-gebieden als gevolg van de ontwikkeling, zoals benoemd in art. 11.6.1 (Bal), zijn hierom niet te verwachten. Er is geen noodzaak tot het nemen van maatregelen in het kader van de specifieke zorgplicht voor Natura 2000-gebieden. Echter, in verband met mogelijk te verwachten stikstofdeposities zal een AERIUS-berekening gemaakt worden om te toetsen of er significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van relevante stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden in de omgeving te verwachten zijn. Eventuele maatregelen in het kader van stikstofdeposities zijn pas aan de orde als significant negatieve effecten te verwachten zijn op basis van de AERIUS-berekening en zijn hierom niet opgenomen in deze Quicksan.

Art. 11.6 (Bal) Specifieke zorgplicht Natura 2000-gebieden

1. *Degene die een activiteit verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben op Natura 2000-gebieden, is verplicht:*
  - a. *alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;*
  - b. *voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en*
  - c. *als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.*
2. *De plicht, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat:*
  - a. *voorafgaand aan het verrichten van activiteiten in, of in de directe nabijheid van een Natura 2000-gebied kennis wordt genomen van de informatie in het aanwijzingsbesluit van het gebied over de leefgebieden voor vogelsoorten, natuurlijke habitats en habitats van soorten waarvoor het gebied is aangewezen en de daarvoor geldende instandhoudingsdoelstellingen;*
  - b. *wordt nagegaan of op voorhand op grond van objectieve gegevens verslechterende of significant verstorende gevolgen kunnen worden uitgesloten;*
  - c. *als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor de leefgebieden, natuurlijke habitats en habitats van soorten, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen;*
  - d. *alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om verslechterende of significant verstorende gevolgen, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, voor het betrokken gebied te voorkomen;*
  - e. *tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en*
  - f. *het verrichten van de activiteit wordt gestaakt, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen als zich, ondanks de getroffen maatregelen, verslechterende of significant verstorende gevolgen voordoen voor de leefgebieden, natuurlijke habitats of habitats van soorten waarvoor het gebied is aangewezen.*

3.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Binnen de provincie Gelderland worden de NNN (Natuurnetwerk Nederland) GNN genoemd (Gelders Natuurnetwerk). Het oostelijke uitbreidingsgebied is niet gelegen binnen de grenzen van gebied dat aangewezen is als GNN-gebied of Groene ontwikkelingszone (zie Fig. 3.2), maar grenst aan GNN. Het westelijke uitbreidingsgebied is echter wel geheel gelegen binnen een Groene ontwikkelingszone.

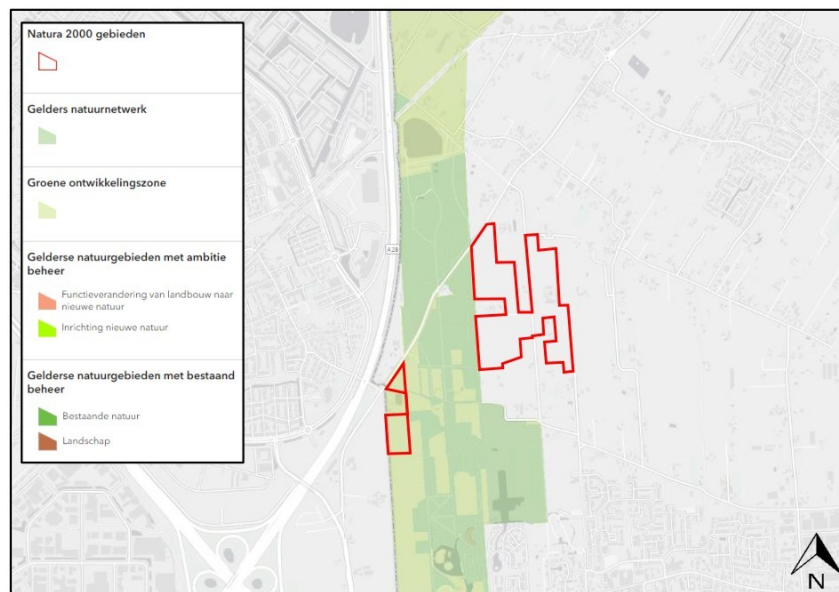

Fig. 3.2, Ligging projectlocatie (rood omrand) ten opzichte van NNN-gebieden (achtergrondbron: provincie Gelderland)

Effectenbeoordeling Ow en advies

Het oostelijke uitbreidingsgebied is gelegen buiten het Gelders Natuurnetwerk, maar grenst er wel aan. Externe effecten op het Gelders Natuurnetwerk worden conform *Omgevingsverordening provincie Gelderland* (prov. Gelderland, in werking vanaf 22-11-2024) niet getoetst. Echter, hoewel er geen formele externe werking geldt, bepaalt vaste jurisprudentie dat er binnen de projectlocatie sprake dient te zijn van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (ETFAL). Met het oog op de evenwichtige toedeling van functies wordt binnen de ontwikkeling de effecten op het aangrenzende Natuurnetwerk in beeld gebracht.

Het aangrenzende NNN-gebied beslaat het deelgebied 'Nijkerkerveen (128)'. De kernkwaliteiten betreffen:

- Natuur en landschap:
  - Kleinschalig veenontginningslandschap met hoge bebouwingsgraad;
  - Leefgebied kamsalamander en ringslang;
  - Hoevelakense Bos: vochtig bos met waterpartijen en graslandjes.
- Aardkundige waarden (Driedorp).
- Waardevol open gebied of verkaveling.
- Natte landnatuur.

De ontwikkelingsdoelen voor deelgebied 'Nijkerkerveen (128)' betreffen:

- Natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling):
  - Ontwikkeling bosranden, houtwallen en -singels, schrale graslanden en moeraszones in het Overbos Hoevelaken.
- Natuur en landschap Groene ontwikkelingszone:
  - Ontwikkeling houtwallen en -singels, schrale graslanden en moeraszones.
  - Verminderen barrièrewerking A28 en A1 en spoorlijn Zwolle-Amersfoort.

De voorgenomen ontwikkeling beslaat het voornemen om het beschermd monumentaal landgoed Hoevelaken, vallend binnen het Gelders natuurnetwerk, uit te breiden en toekomst bestendig te maken. Er wordt hiervoor agrarisch land omgevormd naar bos, hetgeen ten goede komt aan het leefgebied van de kamsalamander en ringslang. De uitbreiding wordt tevens landschappelijk ingepast zodat de kernkwaliteiten van het landschap en de natte landnatuur niet in het geding komen. De ontwikkeling leidt niet tot het ontstaan van negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het aangrenzende NNN-gebied. Daarnaast draagt de uitbreiding van landgoed Hoevelaken bij aan de ontwikkelingsdoelen voor het Gelders natuurnetwerk.

Het westelijke uitbreidingsgebied is gelegen binnen een Groene ontwikkelingszone. Uit *Omgevingsverordening provincie Gelderland* (art. 5.20 'beschermen Groene ontwikkelingszone') volgt dat voor zover een omgevingsplan van toepassing is op locaties binnen een Groene ontwikkelingszone, deze een nieuwe activiteit of ontwikkeling alleen toelaat als uit onderzoek blijkt dat:

- a. De kernkwaliteiten of ontwikkelingsdoelen van het gebied per saldo en naar rato van de ingreep worden versterkt; en
- b. De samenhang niet verloren gaat.

Er is in het westelijke uitbreidingsgebied op dit moment sprake van agrarisch land met een productiefunctie. Dit land wordt omgevormd naar bos, waarmee het agrarisch land verloren gaat. In termen van verliesfactoren voor Groene ontwikkelingszones telt dit verlies van agrarisch land

niet mee volgens provincie Gelderland, waardoor er geen verlies van kernkwaliteiten optreedt. De ontwikkeling leidt in termen van provincie Gelderland tevens niet tot het ontstaan van impactfactoren (e.g., er worden geen woningen, wegen of bedrijventerreinen aangelegd in het westelijke uitbreidingsgebied). Uit de rekenhulp van provincie Gelderland voor de bepaling van benodigde versterking van de Groene ontwikkelingszone binnen de ontwikkeling volgt, doordat er geen sprake is van verlies- en impactfactoren, dat er geen vereiste versterking ontstaat binnen de ontwikkeling (zie Tab. 3.2.1). De ontwikkeling leidt, wegens door het voorgaande en doordat er louter sprake is van het omvormen van agrarisch land naar bos, louter tot een versterking van de Groene ontwikkelingszone (zie Tab. 3.2.1).

Tab. 3.2.1, Tabel voor versterking van Groene ontwikkelingszone (achtergrondbron: provincie Gelderland)

categorie	voorbeelden van beheertypen	basis	opp (ha)	factor tijdelijke maatregel	indien van toepassing factor verlagen	factor bijdrage EVZ	indien van toepassing factor verhogen	Versterkingspunten basis	incl. toeslagen	
Natuurvriendelijke oever	L01.15		3000	0,7	1	1,25	1	0	0	
Poel (max. 0,3 hectare per stuk)	L01.01		3000	0,7	1	1,25	1	0	0	
Houtwal, houtsingel, elzensingel,	L01.02 en L01.03		3000	0,7	1	1,25	1	0	0	
Struweelhaag of scheerhaag	L01.05 en L01.06		3000	0,7	1	1,25	1	0	0	
Laan (dubbele bomenrij)	L01.07		3000	0,7	1	1,25	1	0	0	
Rij knotwilgen	L01.08		3000	0,7	1	1,25	1	0	0	
Hoogstamboomgaard	L01.09		2000	0,7	1	1,25	1	0	0	
Zoete plas	N04.02		2000	0,7	1	1,25	1	0	0	
Dynamisch moeras	N05.04		2000	0,7	1	1,25	1	0	0	
Nat schraalland / Vochtig hooiland	N10.01 en N10.02		2000	0,7	1	1,25	1	0	0	
Vochtig weidevogelgrasland	N13.01		1000	0,7	1	1,25	1	0	0	
Droge natuurgraslanden	N11.01, N12.02, N12.03		1000	0,7	1	1,25	1	0	0	
Kruiden- en faunarijke akker	N12.05		1000	0,7	1	1,25	1	0	0	
Ruigteveld of -zoom	N12.06		1000	0,7	1	1,25	1	0	0	
Alle typen natuurlijk bos	N14, N15, N16 en N17		2000	0,7	1	1,25	1	5274	5274	
Speciale elementen										
Stobbenwallen	hoge toegevoegde waarde over kleine oppervlakten		5000	0,7	1	1,25	1	0	0	
Takkenrij/ houtstapel	hoge toegevoegde waarde over kleine oppervlakten		5000	0,7	1	1,25	1	0	0	
Nestkast steen, bos- of kerkuil			10	0,7	1	1,25	1	0	0	
Bijenhotel	per m2 functioneel oppervlak		10	0,7	1	1,25	1	0	0	
Kleine zoogdier tunnel	das, bever, kleine marters e.a.		100	0,7	1	1,25	1	0	0	
Herpetofaunatunnel	reptielen en amfibieën		300	0,7	1	1,25	1	0	0	
Boombrug	marters, eekhoorn		100	0,7	1	1,25	1	0	0	
'Hop-over'	vleermuizen, vlinders en vogels		100	0,7	1	1,25	1	0	0	
Loopstroken of -richels	bij bestaande brug of duiker, voor zoogdieren		100	0,7	1	1,25	1	0	0	
								VERSTERKINGSPUNTEN		5274
VEREISTE VERSTERKING								BALANS		5274
										opp. excl. speciale elementen 2,64

3.3 Bijzondere nationale natuurgebieden en landschappen

Voor bijzondere nationale natuurgebieden en bijzondere nationale landschappen geldt, overeenkomstig met Natura 2000-gebieden, de specifieke zorgplicht zoals uiteengezet in art. 11.6 Bal. De projectlocatie is zover bekend bij FF Solutions niet gelegen binnen of rond grenzen van gebied dat aangewezen is als bijzonder nationaal natuurgebied of bijzonder nationaal landschap.

Effectenbeoordeling Ow en advies

De kernkwaliteiten van nationale landschappen (Ministerie van VROM, 2004) zijn terug te vinden in Bijlage 3. De kernkwaliteiten van de nationale landschappen worden vrijwel uitsluitend beïnvloed door interne ontwikkelingen of ontwikkelingen die op nabije afstand van een nationaal landschap plaatsvinden. Kernkwaliteiten die betrekking hebben op stikstofgevoelige

landschappen/habitattypen (e.g. “actieve stuifzanden” vallend binnen nationaal landschap “Veluwe”) kunnen daarentegen ook negatief beïnvloed worden door externe ontwikkelingen op grotere afstand van het betreffende nationale landschap.

Interne effecten op nationale landschappen zijn als gevolg van de ligging van de projectlocatie op voorhand uit te sluiten. Mede in verband met de ligging van de projectlocatie, de schaal en aard van de werkzaamheden worden tevens geen negatieve effecten verwacht op nationale landschappen door externe effecten. Een uitzondering op het voorgaande betreft echter stikstofdeposities. Er is als gevolg van de ontwikkeling mogelijk sprake van een toename van stikstofdeposities op stikstofgevoelige landschappen/habitattypen die als kernkwaliteit opgenomen zijn bij een nationaal landschap. Deze relevante stikstofgevoelige landschappen/habitattypen zijn opgenomen in Natura 2000-gebieden, waarvoor reeds het advies gegeven is om een AERIUS-berekening uit te voeren (zie Hoofdstuk 3.1). Eventuele maatregelen in het kader van stikstofdeposities, en hiermee in het kader van de specifieke zorgplicht, zijn pas aan de orde als significant negatieve effecten te verwachten zijn op basis van de AERIUS-berekening en zijn hierom niet opgenomen in deze Quickscan. Er is, los van mogelijke stikstofdeposities, geen noodzaak tot het nemen van maatregelen in het kader van de specifieke zorgplicht voor bijzondere nationale landschappen.

3.4 Ander beleidsmatig beschermd gebied

3.4.1 Gelderse streken

Bureauonderzoek

De projectlocatie is volgens *Omgevingsverordening provincie Gelderland* (prov. Gelderland, in werking vanaf 22-11-2024) gelegen binnen ‘Gelderse streek Gelderse Vallei’.

Effectenbeoordeling Ow en advies

Regels ter bescherming van ‘Gelderse streek Gelderse Vallei’ zijn opgenomen in *Omgevingsverordening provincie Gelderland* in Afd. 5.3 ‘Instructieregels omgevingsplan: landschap’.

Artikel 5.33 (beschermen landschap algemeen) stelt als een omgevingsplan een activiteit of ontwikkeling toelaat, dit omgevingsplan een beschrijving bevat van de wijze waarop rekening is gehouden met de in het projectgebied aanwezige kernkwaliteiten. Specifiek stelt Artikel 5.37 (beschermen landschap Gelderse streken: Gelderse Vallei) dat voor zover een omgevingsplan van toepassing is op locaties binnen de Gelderse streek Gelderse Vallei, wordt bij een nieuwe activiteit of ontwikkeling rekening gehouden met de voor die streek vastgestelde kernkwaliteiten en ontwikkeldoelen van het landschap. Het accent van de kernkwaliteiten en ontwikkeldoelen van een landschap zoals benoemd in de omgevingsverordening ligt, zoals benoemd door provincie Gelderland, op het buitengebied.

Binnen de ontwikkeling is het noodzakelijk rekening te houden met de kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen van ‘Gelderse streek Gelderse Vallei’.

3.4.2 Natte landnatuur

Bureauonderzoek

De projectlocatie is volgens *Omgevingsverordening provincie Gelderland* (prov. Gelderland, in werking vanaf 22-11-2024) gelegen binnen de 'beschermingszone natte landnatuur' (zie Fig. 3.3).

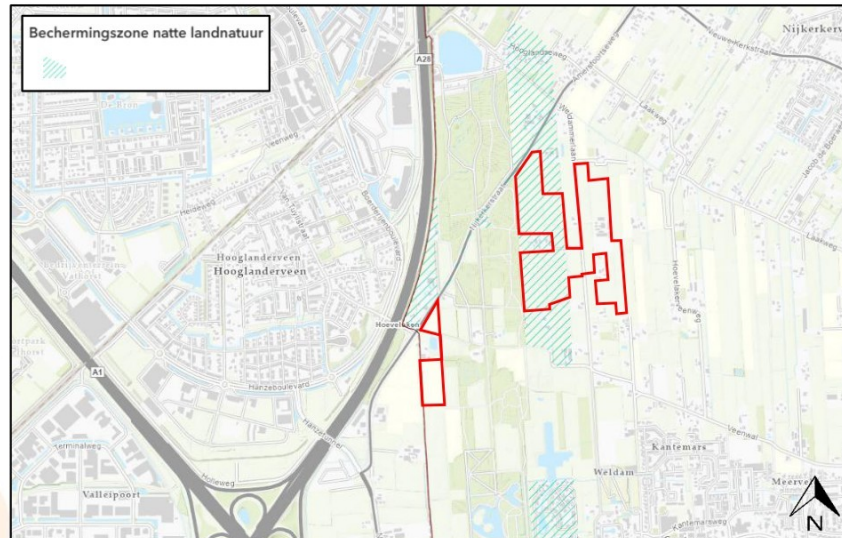

Fig. 3.3, Ligging projectlocatie (rood omrand) ten opzichte van 'beschermingszone natte landnatuur' (achtergrondbron: provincie Gelderland)

Effectenbeoordeling Ow en advies

Regels ter bescherming van natte landnatuur zijn opgenomen in *Omgevingsverordening provincie Gelderland* in Afd. 5.2 'Instructieregels omgevingsplan: natuur'.

Artikel 5.31 (beschermen natte landnatuur) stelt dat voor zover een omgevingsplan van toepassing is op locaties binnen een beschermingszone natte landnatuur, laat het omgevingsplan een nieuwe activiteit of ontwikkeling alleen toe als de toelichting bij het omgevingsplan een beschrijving van de onderzoeksresultaten bevat waaruit blijkt dat de nieuwe activiteit of ontwikkeling geen significant nadelige gevolgen kan hebben voor de kwaliteit van de natte landnatuur.

Binnen de ontwikkeling is het noodzakelijk onderzoek te doen naar de effecten op de natte landnatuur, waarbij onderzocht wordt wat de waterhuishoudkundige effecten zijn als gevolg van de ontwikkeling.

4 Beschermd houtopstanden

Binnen dit hoofdstuk zal ingegaan worden op de invloed welke de voorgenomen ontwikkelingen kunnen hebben op beschermde houtopstanden.

Beschermd houtopstanden zijn opgenomen binnen de Omgevingswet met als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden en de natuur en landschappelijke waarden te beschermen. De bescherming geldt voor bos, maar ook voor andere 'houtopstanden' zoals boomvormers, struiken, hakhout of griend. In bijlage 2 worden de regels nader toegelicht.

De projectlocatie is gelegen buiten de bebouwingscontour houtkap, zoals bedoeld in art. 11.111, lid 2 Bal (zie Fig. 4.0).

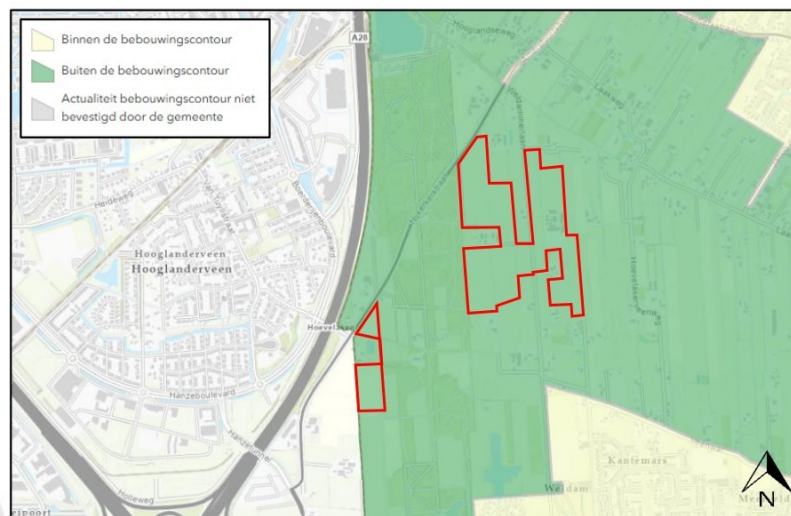

Fig. 4.0, Ligging projectlocatie (rood omrand) ten opzichte van bebouwingscontour houtkap (achtergrondbron: provincie Gelderland)

In het westelijke uitbreidingsdeel is sprake van een elzensingel bestaande uit meer dan 20 bomen. In het oostelijke uitbreidingsdeel is eveneens sprake van houtopstanden. Het gaat hier om houtopstanden op het boerenerf, maar ook om elzensingels in de weilanden bestaande uit meer dan 20 bomen. Daarnaast is er sprake van een bomenlaan langs de Weldammerlaan bestaande uit meer dan 20 bomen.

Effectenbeoordeling Ow en advies

Binnen de voorgenomen ontwikkeling bestaat het voornemen om bestaande houtopstanden waar mogelijk te behouden. Desalniettemin worden er bomen gekapt, zoals weergegeven in Fig. 4.1.

Er worden elzen gekapt die onderdeel zijn van de elzensingels bestaande uit meer dan 20 bomen. Daarnaast wordt er ook een boom gekapt die onderdeel is van de bomenlaan langs de Weldammerlaan. Er dient voor de kap van de bomen die deel uit maken van de elzensingels en voor de boom die deel uit maakt van de bomenlaan langs de Weldammerlaan voldaan te worden aan de meld- en herplantplicht vanuit provincie Gelderland. Er kan tevens sprake zijn van een Algemene Plaatselijke Verordening (APV) bij de verwijdering van houtopstanden.

De bomen die aanwezig zijn op het boerenerf betreffen bomen die zijn vrijgesteld van de meld- en herplantplicht (zie 11.111, lid 2 Bal). Er zijn geen belemmeringen omtrent de Ow bij de kap van deze bomen. Er kan echter wel sprake zijn van een Algemene Plaatselijke Verordening (APV) bij de verwijdering van houtopstanden.

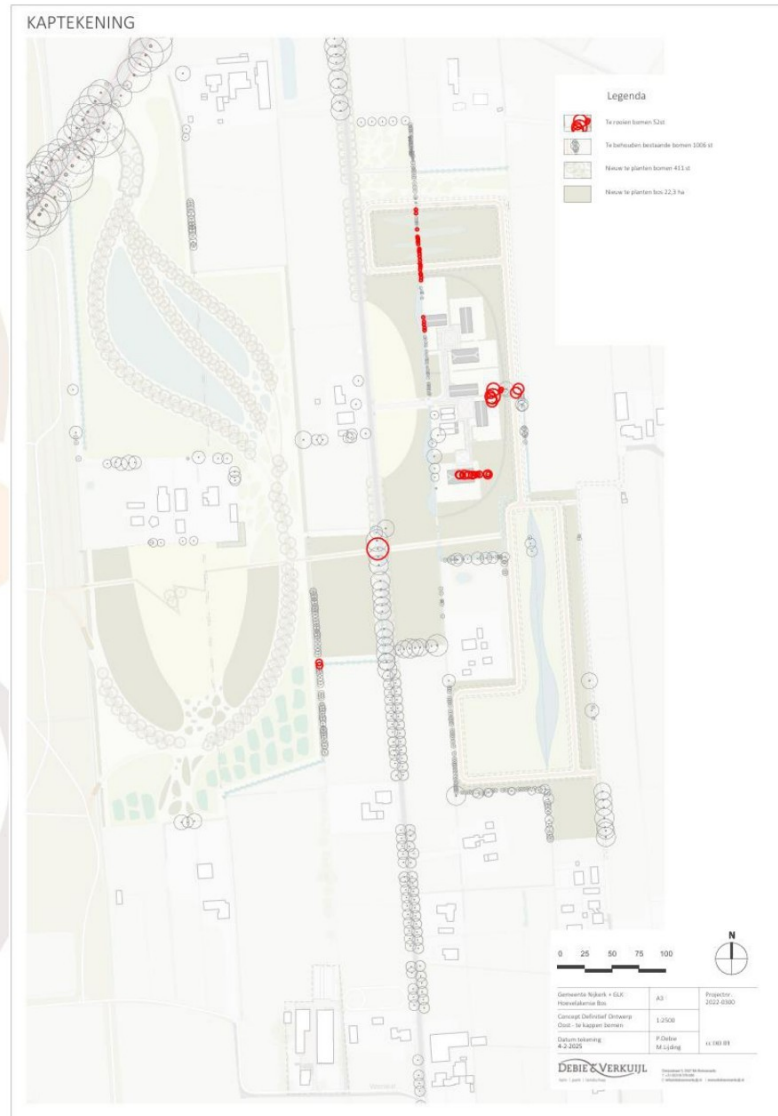

Fig. 4,1, Kaptekening met te kappen bomen (rood omrand) (bron: Debie & Verkuil)

4.1 Specifieke zorgplicht houtopstanden

De specifieke zorgplicht voor houtopstanden geldt te allen tijde en is onderstaand toegelicht.

Art. 11.116 (Bal) Specifieke zorgplicht houtopstanden

Degene die een activiteit als bedoeld in artikel 11.111, eerste lid [vellen van houtopstand en herbeplanten van grond], verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de belangen, bedoeld in artikel 11.112 [natuurbescherming, instandhouding bosareaal en beschermen landschappelijke waarden], is verplicht:

- alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;*
- voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en*
- als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.*

Binnen de huidige voorgenomen werkzaamheden worden houtopstanden geveld. Tevens worden er houtopstanden aangelegd. Het in stand houden van het bosareaal zal geborgd worden middels de herplantplicht (art. 11.129 Ba). De landschappelijke waarden en natuurbeschermingswaarden die genoemd zijn in de specifieke zorgplicht van houtopstanden zullen geborgd worden in Hoofdstuk 3 en Hoofdstuk 5. Er is geen noodzaak tot het nemen van maatregelen in het kader van de specifieke zorgplicht voor houtopstanden.

5 Soortenbescherming

Binnen dit hoofdstuk zal ingegaan worden op bureau- en veldonderzoek dat heeft plaatsgevonden om te bepalen welke invloeden de voorgenomen ontwikkelingen hebben op beschermde soorten. Er zal per soortgroep een nadere beschrijving gegeven worden van onderzoeksresultaten, effectenbeoordeling van de ingreep en indien van toepassing wordt aangegeven voor welke soorten een vervolgtraject noodzakelijk is. Dit bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is en er aanvullend onderzoek plaats dient te vinden. Tevens wordt beschreven wat de mogelijke gevolgen zijn met betrekking tot omgevingsvergunningen.

Er is gebruik gemaakt van actuele verspreidingsgegevens van onder andere de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)¹ om te bepalen of beschermde soorten aanwezig zijn binnen of rond de projectlocatie (in een straal van één kilometer). Het aansluitende veldonderzoek waarbij gelet wordt op (potentiële) vaste rust- en verblijfplaatsen, sporen en-/ of resten van beschermde soorten vond plaats op 10 januari 2025 (0-4°C, licht bewolkt, droog, 1-2 Bft). Middelen welke gebruikt worden bij veldbezoeken zijn bijvoorbeeld een (nacht)verrekijker Swarovski EL 8.5x42 WB Swarovision en-/of zaklamp.

5.1 Broedvogels

Beschermde vogelsoorten worden onderscheiden in twee categorieën; broedvogels met jaarrond beschermde nesten en algemene broedvogels voor welke nesten beschermd zijn louter tijdens het broedseizoen. Nesten van soorten binnen de laatste categorie kunnen echter eveneens jaarrond beschermd zijn indien er zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden zijn die dit rechtvaardigen.

Bij de kwalificatie van broedvogels binnen dit document is gebruik gemaakt van *Beleidsregels soortenbescherming Gelderland* van provincie Gelderland².

5.1.1 Jaarrond beschermde nesten van broedvogels

Bureauonderzoek

Vanuit het bureauonderzoek worden diverse broedvogels met jaarrond beschermde nesten waargenomen rond de projectlocatie, zie Tab. 5.0 voor verzameltabel³.

Tab 5.0, Verzameltabel vaststellingen bureauonderzoek 'broedvogels jaarrond beschermde nesten'

Soortgroep	Soorten vanuit bureauonderzoek	Wetgeving	Overig
Broedvogels jaarrond beschermde nesten	Boomvalk , buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus , kerkuil, ooievaar, ransuil , roek, slechtvalk, sperwer, steenuil , wespandief	Vogelrichtlijn	-

¹ De NDFF verleent toegang tot gebruik van hun databank. Verkregen informatie is bij FF Solutions aanwezig, en mag worden ingezien. Ter bescherming van de NDFF wordt de verkregen informatie van de NDFF niet aan derden verspreid. Bij het gebruik van waarnemingen is rekening gehouden met de juridische houdbaarheid van gegevens (3-5 jaar). Oudere waarnemingen worden enkel gebruikt om een beeld van de ecologische potenties van een gebied te geven.

² <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR709837/1>

³ De soorten weergegeven met **rode letters** zijn soorten welke genoemd worden op de rode lijst van Nederland. Op de rode lijst zijn soorten vermeld die uit Nederland zijn verdwenen of dreigen te verdwijnen. Deze notatie zal in verdere verzameltabellen binnen dit document aangehouden blijven.

Veldonderzoek

Er wordt onderstaand ten behoeve van de leesbaarheid een onderscheid gemaakt in soorten/soortgroepen, waarin per soort/soortgroep behandeld wordt of deze aanwezig worden verwacht naar aanleiding van het veldonderzoek.

Huismus Binnen de projectlocatie zijn tijdens het veldonderzoeken huismussen waargenomen binnen de projectlocatie. Het gaat hier om individuen die aanwezig zijn op gebouw 2 en in en rond gebouw 10 (zie Fig. 5.0.1). Individuen zijn in- en uitvliegend waargenomen bij gebouw 2, waarbij individuen invliegen onder de dakpannen. Tevens zijn er in- en uitvliegende individuen waargenomen bij gebouw 10, waarbij de individuen invliegen tussen de isolatieplaten en dakplaten. Tijdens het veldonderzoek is gebleken dat gebouw 2, gebouw 5, gebouw 6, gebouw 9 en gebouw 10 geschikt zijn als vestigingsplaats voor huismussen (zie Fig. 5.0.2). Deze gebouwen bezitten allen dakvlakken met dakbedekking waar dakbeschot onder aanwezig is. De ruimten tussen de dakbedekking en het dakbeschot zijn voor huismussen in te vliegen via bijvoorbeeld wijkende dakpannen, openingen in dakbeschot en bij de nok van schuren. Leefgebied voor huismussen wordt binnen het boerenerf geboden door de aanwezigheid van enkele beukenhagen en een gecultiveerde tuin. Op basis van het verkennend onderzoek wordt uitgesloten dat huismussen vestigingsplaatsen bezetten in gebouw 1, gebouw 3, gebouw 4, gebouw 5, gebouw 7 en gebouw 8. Deze gebouwen bezitten geen openingen in muren en zijn niet voorzien van ruimten onder dakvlakken die geschikt zijn voor vestiging. Tevens zijn er geen sporen van nesten aangetroffen op balken die mogelijk toegeschreven kunnen worden aan huismussen. Hoewel gebouw 7 zeer beperkt voorzien is van dakbeschot op lage hoogte, zijn deze ruimten niet in te vliegen voor huismussen doordat de platte dakpannen strak aansluiten.

De bebouwing binnen het boerenerf vormt de enige bebouwing binnen de projectlocatie. Er kan hierom uitgesloten worden dat in andere delen van de projectlocatie vaste rust- of verblijfplaatsen van huismussen aanwezig zijn. De bebouwing buiten de projectlocatie blijft binnen het project behouden. De agrarische gronden binnen de projectlocatie vormen geen essentieel leefgebied voor huismussen.

Fig. 5.0.1, Huismus binnen het projectgebied (bron: FF Solutions)

Fig. 5.0.2, Aanwezigheid van huismus binnen het projectgebied (bron: FF Solutions)

Kerkuil Tijdens het veldonderzoek zijn relatief veel sporen van de kerkuil aangetroffen. Het gaat hier om zowel krijtsproen als braakballen in diverse gebouwen (zie Fig. 5.0.3, 5.0.4 voor voorbeelden), maar ook om een kerkuilenkast in gebouw 4 waar braakballen en krijtsproen onder liggen (zie Fig. 5.0.5). Uit het veldonderzoek blijkt dat gebouw 1, gebouw 2, gebouw 4, gebouw 5, gebouw 6, gebouw 8, gebouw 9 en gebouw 10 geschikt zijn als vaste rust- en verblijfplaats voor de kerkuil (zie Fig. 5.0.6). In al deze gebouwen, met uitzondering van gebouw 2, zijn reeds sporen van de

kerkuil aangetroffen. Geschikte vaste rust- en verblijfplaatsen kunnen onder andere gevonden worden op balken in schuren, in de ruimten tussen de dakbedekkingen en het dakbeschot, maar ook in de kerkuilenkast. Op basis van het verkennend onderzoek kan niet uitgesloten worden dat de kerkuil vaste rust- en verblijfplaatsen bezet binnen het boerenerf. De omliggende weilanden voorzien hierbij in geschikt foerageergebied voor de kerkuil. Vestigingsplaatsen van de kerkuil in gebouw 3 en gebouw 7 worden uitgesloten, mede doordat gebouw 3 niet voorziet in grote openingen die toegang geven tot het gebouw, en omdat gebouw 7 relatief laag is en geen vestigingssporen van de kerkuil vertoont.

De bebouwing binnen het boerenerf vormt de enige bebouwing binnen de projectlocatie. Er kan hierom uitgesloten worden dat in andere delen van de projectlocatie vaste rust- of verblijfplaatsen van kerkuilen aanwezig zijn. Bebouwing buiten de projectlocatie is niet onderzocht op mogelijke aanwezigheid van kerkuilen, er is echter contact geweest met IVN Nijkerk. Er zijn vanuit IVN Nijkerk tot op heden geen kerkuilenvestigingsplaatsen bekend op erven in de directe omgeving buiten de projectlocatie.

Fig. 5.0.3, Braakballen en krijtsporen van de kerkuil (bron: FF Solutions)

Fig. 5.0.4, Krijtsporen van de kerkuil (bron: FF Solutions)

Fig. 5.0.5, Kerkuilenkast in gebouw 4 (bron: FF Solutions)

Fig. 5.0.6, Aanwezigheid van kerkuil binnen het projectgebied (bron: FF Solutions)

Steenuil Gedurende het veldonderzoek zijn in gebouw 9 en gebouw 10 enkele braakballen van de steenuil aangetroffen. Tevens zijn er twee steenuilenkasten aanwezig op het erf van Weldammerlaan 12 (buiten de projectlocatie). Uit gegevens van IVN Nijkerk is bekend dat reeds enkele jaren een steenuilenkoppel een nestplaats bezet op het erf van Weldammerlaan 12. Het is op basis van het verkennend onderzoek niet uit te sluiten dat deze steenuilen eveneens rustplaatsen bezetten op het erf van Weldammerlaan 16, mede afgaande op de geschikte vestigingsplaatsen in diverse

gebouwen en het aantreffen van enkele braakballen. De weilanden rondom Weldammerlaan 12, die vallen binnen de projectlocatie, kunnen onderdeel zijn van het leefgebied van de steenuilen. De graslanden vormen geschikt foerageergebied voor steenuilen.

De bebouwing binnen het boerenerf vormt de enige bebouwing binnen de projectlocatie. Er kan hierom uitgesloten worden dat in andere delen van de projectlocatie vaste rust- of verblijfplaatsen van steenuilen aanwezig zijn. Bebouwing buiten de projectlocatie is niet onderzocht op mogelijke aanwezigheid van steenuilen, er is echter contact geweest met IVN Nijkerk. Er zijn vanuit IVN Nijkerk tot op heden geen steenuilenvestigingsplaatsen bekend op erven in de directe omgeving buiten de projectlocatie.

Gierzwaluw Binnen de projectlocatie vormt de bebouwing binnen het boerenerf de enige bebouwing. Uit het veldonderzoek is gebleken dat louter gebouw 2 geschikt is als mogelijk vestigingsplaats voor de gierzwaluw. Dit gebouw biedt hellende dakvlakken met golvende dakpannen, waar gedeeltelijk dakbeschoot onder aanwezig is, waarbij gierzwaluw de geschikte vestigingsruimten vrij aan kunnen vliegen. Het is op basis van het verkennend onderzoek niet uit te sluiten dat gierzwaluwen vestigingsplaatsen bezetten in gebouw 2. Gebouw 9 heeft dakoverschotten die kapot zijn. In potentie vormt de achterliggende ruimte een geschikte vestigingsplaats voor gierzwaluwen. Echter wordt aanwezigheid van gierzwaluwen hier laag ingeschat, mede wegens de relatief beperkte hoogte van het gebouw en het feit dat hier geen kolonie gesticht kan worden.

Gierzwaluwen hebben vrije in- en uitvliegmogelijkheden nodig om toegang te krijgen tot geschikte vestigingsruimten in gebouwen. Deze benodigde in- en uitvliegruimte wordt rond mogelijk geschikte vestigingsruimten niet geboden bij de overige bebouwing, of deze bebouwing is gewoonweg volledig of gedeeltelijk afgesloten en hierom ongeschikt voor gierzwaluwen. De bebouwing buiten de projectlocatie blijft binnen het project behouden.

Boomvalk, buizerd, havik, ransuil, sperwer en wespandief Op het erf van Weldammerlaan 16 zijn in twee bomen oude nesten aangetroffen. Onder de nesten zijn geen sporen aangetroffen die duiden op dat deze nesten in het afgelopen broedseizoen in gebruik genomen zijn geweest door de boomvalk, buizerd, havik, ransuil, sperwer of wespandief. Het ontbreekt namelijk aan sporen als braakballen of prooiresten. Op basis van de huidige gegevens wordt uitgesloten dat deze nesten vaste rust- of verblijfplaatsen betreffen van deze soorten. Echter, het is niet uit te sluiten dat de nesten in de toekomst als vaste rust- en verblijfplaats voor deze soorten. Er wordt desalniettemin uitgesloten dat de nestplaatsen door de wespandief in gebruik genomen kunnen worden, omdat deze soort sterk verbonden is aan beslotenheid rond de nestplaats. De weilanden horend bij de projectlocatie kunnen in gebruik genomen worden als foerageergebied, waarbij tijdens het veldonderzoek reeds foerageergedrag van de buizerd is waargenomen. Wegens het aanwezig zijn van meer weilanden in de omgeving en het relatief grote territorium die voorgaande benoemde roofvogelsoorten bezetten, wordt niet verwacht dat de projectlocatie voorziet in essentieel foerageergebied.

Er zijn geen nestplaatsen aangetroffen in bomen rondom het projectgebied die toegeschreven kunnen worden aan de boomvalk, buizerd, havik, ransuil, sperwer of wespandief.

Roek De roek is een koloniebroeder. Tijdens het veldonderzoek zijn zowel binnen als buiten de projectlocatie geen groepen van nesten in bomen aangetroffen. Er wordt uitgesloten dat de roek nestplaatsen bezet binnen de projectlocatie. Essentieel foerageergebied voor de roek bevindt zich veelal dicht in de buurt bij de nestplaats. Door het ontbreken van nestplaatsen in de omgeving, wordt eveneens uitgesloten dat de projectlocatie voorziet in essentieel leefgebied.

Grote gele kwikstaart De grote gele kwikstaart broedt en foerageert vrijwel uitsluitend aan de oevers van beken en rivieren, liefst met loofbos of loofbomen omzoomd (Vogelbescherming). Bij voorkeur zijn die

beken en rivieren snelstromend, maar hij broedt ook aan zwak of zelfs nauwelijks stromend water. Binnen de projectlocatie ontbreekt het aan watergangen waaraan de grote gele kwikstaart de voorkeur geeft. Wegens het ontbreken van voorkeurshabitat, wordt uitgesloten dat de grote gele kwikstaart aanwezig is.

Oehoe De oehoe komt voor in zeer uiteenlopende leefgebied en maakt een nest op richels van bergen of steengroeves, soms in een oud nest van een andere vogel en incidenteel op de grond. Binnen de projectlocatie wordt niet voorzien in geschikt voortplantingshabitat voor de oehoe. Tevens is het voorkomen van de oehoe in gebieden rond de projectlocatie vanuit algemene verspreidingsgegevens niet bekend. De oehoe wordt uitgesloten binnen de projectlocatie.

Ooievaar De ooievaar komt voor in extensief beheerweilanden in veenweidegebieden en uiterwaarden met een hoge waterstand (Vogelbescherming). Voor een broedplek maakt de ooievaar gebruik van kunstmatige nestgelegenheden op daken en wagenwielen, maar hij broedt ook in zelfgemaakte nesten in bomen. Binnen en direct rond de projectlocatie ontbreekt het aan sporen die duiden op de aanwezigheid van nesten van de ooievaar. Vestigingsplaatsen van de ooievaar worden hierom uitgesloten. De weilanden binnen de projectlocatie met de enkele watergangen bieden echter wel geschikt foerageergebied voor de ooievaar. Er wordt wegens het ontbreken van nestplaatsen in de directe omgeving en het aanwezig zijn van meer weilanden in de omgeving echter niet verwacht dat de projectlocatie voorziet in essentieel leefgebied voor de ooievaar.

Slechtvalk De slechtvalk broedt voornamelijk op kliffen en op bergwanden, in nissen en op richels. In Nederland worden geschikte broedlocaties voornamelijk geboden op hoge gebouwen zoals kerken of kantoorgebouwen. Binnen de projectlocatie ontbreekt het aan geschikte voortplantingsplaatsen voor de slechtvalk. Op basis van het habitat dat geboden wordt in relatie tot de omliggende omgeving, het ontbreken van nestplaatsen in de directe omgeving en het relatief grote territorium van een slechtvalk, wordt uitgesloten dat de projectlocatie voorziet in essentieel leefgebied.

Effectenbeoordeling Ow

Binnen de voorgenomen ontwikkeling bestaat het voornemen om het beschermd monumentaal landgoed Hoevelaken uit te breiden en toekomstbestendig te maken. Tevens wordt de bebouwing op Weldammerlaan 16 (excl. het woonhuis) gesloopt ten behoeve van zeven vrijstaande woningen. Onderstaande wetgeving is van toepassing;

Art. 11.37 (Bal) Aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten Vogelrichtlijn: schadelijke handelingen

1. *Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:*
  - a. *het opzettelijk doden of opzettelijk vangen van van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn;*
  - b. *het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld onder a, of het opzettelijk wegnemen van nesten van die vogels;*
  - c. *het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels als bedoeld onder a; of*
  - d. *het opzettelijk storen van vogels als bedoeld onder a.*
2. *Het verbod geldt niet, als:*
  - a. *het verrichten van die activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan de artikelen 9, eerste en tweede lid, en 13 van de vogelrichtlijn; of*
  - b. *de activiteit uitvoering geeft aan:*
    1. *een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of*
    2. *een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.*
3. *Het verbod op het opzettelijk storen van vogels, bedoeld in het eerste lid, onder d, geldt niet, als het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort.*

Op basis van het verkennend onderzoek is niet uit te sluiten dat huismussen, gierzwaluwen, kerkuilen en steenuilen vestigingsplaatsen bezetten op het bestaande boerenerf. Tijdens de sloopwerkzaamheden bestaat de mogelijkheid om soorten welke verblijfplaatsen bezetten binnen de projectlocatie te doden, eieren te beschadigen, nestplaatsen te vernielen en soorten te verstoren.

Tevens leidt de ontwikkeling mogelijk tot het opheffen van bestaand leefgebied van kerk- en steenuilen. De steenuil is namelijk een soort die voornamelijk aangetroffen wordt in open tot halfopen cultuurlandschap met knotbomen, boomgaarden, erf- en laanbeplantingen en (extensief beheerde) graslanden. Kort gemaaide of begraasde weilanden zijn de belangrijkste locaties waar regenwormen en veldmuizen (stapelvoedsel) gevangen kunnen worden. In houtwallen, houtstapels en ruigtes zijn insecten zoals meikevers, loopkevers, nachtvlinders en rupsen te vinden. De kerkuil is daarnaast een soort die voorkomt in cultuurland met gras- en bouwlanden die begrensd worden door kruidenrijke akkerranden, houtwallen, heggen of bosjes. Zowel de steenuil- als kerkuil wordt vrijwel nooit aangetroffen in bossen. Binnen de huidige ontwikkeling wordt bestaande agrarische grond beplant met bos, waardoor in de toekomst de weilanden verdwijnen. Onderstaand wordt de effecten van deze verandering kort in beeld gebracht voor de steenuil.

Effecten van verandering van agrarische grond naar bos op steenuil:

Uit gegevens van IVN Nijkerk is bekend dat reeds enkele jaren een steenuilenkoppel een nestplaats bezet op het erf van Weldammerlaan 12. Een steenuilenterritorium beslaat vaak 5 tot 30 hectare, afhankelijk van de kwaliteit van het gebied voor de steenuil. De grootte van het territorium van het bekende steenuilenkoppel is niet bepaald middels nader onderzoek, echter, een indicatieve weergave van te verwachten territoria is weergegeven in Fig. 5.0.7. De voorgenomen ontwikkeling leidt in ieder geval tot het tijdelijk opheffen van geschikte delen in het leefgebied van de steenuil, mede doordat er grondverzet wordt uitgevoerd op het gehele terrein. Mogelijk is er ook sprake van permanent verlies aan leefgebied indien aan te planten bosterreinen geen open of half open delen te bieden hebben met geschikt foerageerhabitat voor de steenuil. Het indicatieve verlies aan habitat is weergegeven in Fig. 5.0.8, waarbij dit verlies varieert van 40 procent tot 60 procent van het geschikte habitat.

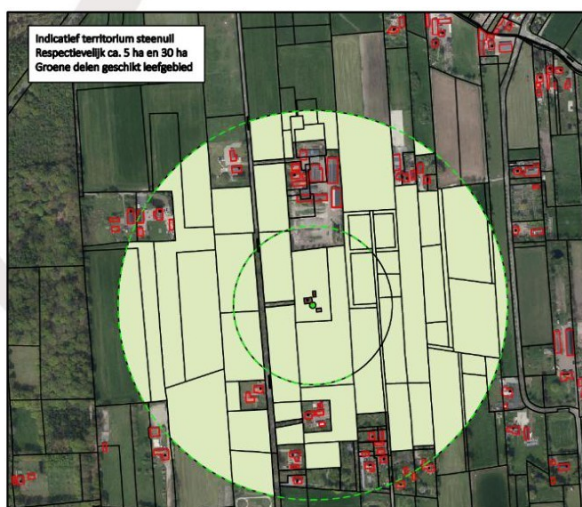

Fig. 5.0.7, Indicatieve territoria van steenuilen op Weldammerlaan 12 (bron: FF Solutions)

Fig. 5.0.8, Indicatief verlies binnen territoria van steenuilen op Weldammerlaan 12 (bron: FF Solutions)

Het vernielen of beschadigen van nesten en rustplaatsen van vogels met jaarrond beschermde nesten, of het verstoren van deze soorten, is niet toegestaan zonder omgevingsvergunning. Ook het (tijdelijk) opheffen van essentieel leefgebied horend bij vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels met jaarrond beschermde nesten is niet toegestaan zonder omgevingsvergunning. Nader onderzoek is noodzakelijk om te bepalen of de betreffende soorten daadwerkelijk aanwezig zijn binnen of rond de projectlocatie en of deze soorten gevolgen ondervinden door de ontwikkeling.

Advies

Er dient nader onderzoek gedaan te worden naar of de huismus, gierzwaluw, kerkuil en steenuil vaste rust- en verblijfplaatsen bezet binnen het bestaande boerenerf. Tevens is het noodzakelijk om in kaart te brengen hoe voorgaand benoemde soorten de projectlocatie in gebruik nemen in termen van leefgebied, waarbij mede gelet wordt op steenuilen die voorkomen in de omgeving. Nader onderzoek maakt duidelijk of een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit aangevraagd moet worden. Zie Hoofdstuk 5.7 *Nader onderzoek* voor meer details.

5.1.2 Broedvogels algemeen

Bureauonderzoek

Vanuit het bureauonderzoek worden diverse algemene broedvogels waargenomen rond de projectlocatie, zie Tab. 5.1 voor verzameltabel⁴. Broedvogels welke in *Beleidsregels soortenbescherming Gelderland* (prov. Gelderland) aangeduid worden als 'mogelijk jaarrond beschermd' zijn opgenomen als algemene broedvogel indien in deze situatie voldoende alternatieve locaties voor nesten aanwezig zijn.

Tab 5.1, Verzameltabel vaststellingen bureauonderzoek 'algemene broedvogels'

Soortgroep	Soorten vanuit bureauonderzoek	Wetgeving	Overig
Algemene broedvogels	Aalscholver, appelvink, Atlantische Canadese gans, bergeend, blauwborst, blauwe reiger, boerenzwaluw , bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, boomleeuwerik, boompieper, bosrietzanger, bosuil, braamsluiper, brandgans, bruine kiekendief, casarca, dodaars, ekster, Europese kanarie , fazant, fitis, fluitier, fuut, gaai, gekraagde roodstaart, gele kwikstaart , goudhaan, goudvink, grasmus, graspieper , grauwe gans, grauwe vliegenvanger , groene specht, groenling, groenpootruiter, grote barsijs, grote bonte specht, grote Canadese gans, grote lijster , grote mantelmeeuw , grote zaagbek, grote zilverreiger, grutto , heggenmus, holenduif, houtduif, houtsnip, huiszwaluw , ijsvogel, kauw, keep , kievit, kleine barsijs, kleine bonte specht, kleine karekiet, kleine mantelmeeuw, kleine plevier, kleine zilverreiger , kleine zwaan, kneu , knobbelzwaan, koekoek , kokmeeuw, kolgans, koolmees, koperwiek, kraanvogel , krakeend, kramsvogel , kruisbek, kuifeend, lepelaar, meerkooet, merel, middelste bonte specht, nachtegaal , oeverloper , oeverzwaluw, pijlstaart , pimpelmees, putter, raaf , rietgors, rietzanger, ringmus , ringsnavelmeeuw, roodborst, roodborsttapuit, roodhalsgans, scholekster, Siberische taling, sijs, slobeend , smient , spotvogel , spreeuw, staartmees, stormmeeuw, tafeleend, tapuit , tijtjaf, toendrarietgans, torenvalk , tuinfluitier, tureluur , Turkse tortel, veldleeuwerik , vink, visdief , vuurgoudhaan, waterhoen, waterral, watersnip , wielewaal , wilde eend, winterkoning, wintertaling , witgat, witkopstaartmees, witooggeend, witte kwikstaart, zanglijster, zilvermeeuw, zwarte kraai, zwarte mees , zwarte ooievaar, zwarte roodstaart, zwartkop, zwartkopmeeuw	Vogelrichtlijn	-
	Carolina-eend, Chinese knobbelgans, mandarijneend, peposacaeend, rosse fluiteend, soepeend, soepgans, stadsduif, valkparkiet	Exoot ⁵	-
	Nijlgans, rosse stekelstaart	Unielijst	-

⁴ Soorten welke weergegeven zijn met **dikgedrukte letters** zijn soorten welke genoemd worden op de Unielijst. Deze lijst bevat invasieve exoten welke binnen de EU schade toebrengen (of dit in de toekomst gaan doen). Deze notatie zal in verdere verzameltabellen binnen dit document aangehouden blijven.

⁵ Voor de bepaling welke soorten exoten zijn is gebruik gemaakt van gegevens van Sovon.

Veldonderzoek

Visueel en auditief zijn algemene broedvogels waargenomen binnen het onderzoeksgebied tijdens het veldbezoek, het gaat hier om bijvoorbeeld de holenduif. Het is mogelijk dat een broedvogel zich vestigt binnen de projectlocatie of invloedssferen.

Effectenbeoordeling Ow

Binnen de voorgenomen ontwikkeling bestaat het voornemen om het beschermd monumentaal landgoed Hoevelaken uit te breiden en toekomstbestendig te maken. Het is mogelijk dat een broedvogel zich vestigt binnen de projectlocatie of invloedssferen. De voorgenomen ontwikkelingen kunnen mogelijk leiden tot het beschadigen, vernielen of wegnemen van nestplaatsen en eieren, maar ook tot het doden of verstoren van soorten indien actieve nestplaatsen aanwezig zijn binnen de projectlocatie of invloedssferen. Indien een nest tijdens broed of grootbrengen van de jongen te lang verstoord en verlaten wordt, raken eieren/jongen onderkoeld of verhongeren. Onderstaande wetgeving is van toepassing;

Art. 11.37 (Bal) Aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten Vogelrichtlijn: schadelijke handelingen	
1.	<i>Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:</i> - <i>het opzettelijk doden of opzettelijk vangen van van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn;</i> - <i>het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld onder a, of het opzettelijk wegnemen van nesten van die vogels;</i> - <i>het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels als bedoeld onder a; of</i> - <i>het opzettelijk storen van vogels als bedoeld onder a.</i>
2.	<i>Het verbod geldt niet, als:</i> - <i>het verrichten van die activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan de artikelen 9, eerste en tweede lid, en 13 van de vogelrichtlijn; of</i> - <i>de activiteit uitvoering geeft aan:</i> - <i>een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of</i> - <i>een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.</i>
3.	<i>Het verbod op het opzettelijk storen van vogels, bedoeld in het eerste lid, onder d, geldt niet, als het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort.</i>

Werkzaamheden binnen het broedseizoen kunnen, zoals reeds gemeld, mogelijk leiden tot schade aan nestplaatsen van algemene broedvogels. Voor een begrip als 'broedseizoen' is geen standaardperiode te benoemen. Afhankelijk van de soort en weersomstandigheden in een bepaald jaar kunnen soorten veel eerder of juist veel later broeden dan normaal het geval zou zijn. Dit kan zelfs per regio verschillen. Voor de wet is van belang of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. De vaak geciteerde periode 15 maart t/m 15 augustus is slechts een indicatie. Indien werkzaamheden worden uitgevoerd buiten het broedseizoen, wordt voorkomen dat nestplaatsen beschadigd raken. Werkzaamheden binnen het broedseizoen kunnen echter uitgevoerd worden, mits zeker gesteld wordt dat er geen actieve nestplaatsen aanwezig zijn.

Advies

Er zijn in het kader van de Ow geen grote belemmeringen ten aanzien van de voorgenomen ontwikkeling wat betreft deze soort(en) mits maatregelen genomen worden. Zie Hoofdstuk 5.8 *Algemene en specifieke zorgplicht soortenbescherming* voor te nemen maatregelen.

5.2 Vleermuizen

Bureauonderzoek

Vanuit het bureauonderzoek worden vleermuizen waargenomen rond de projectlocatie, zie Tab. 5.2 voor verzameltabel.

Tab 5.2, Verzameltabel vaststellingen bureauonderzoek 'vleermuizen'

Soortgroep	Soorten vanuit bureauonderzoek	Wetgeving	Overig
Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis, laativlieger , rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis	Habitatrichtlijn	-

5.2.1 Verblijfplaatsen binnen de projectlocatie

Veldonderzoek

Tijdens het veldonderzoek zijn er visueel geen vleermuizen aangetroffen. Om een inschatting te maken van mogelijke aanwezigheid van vleermuizen is gebruik gemaakt van de *Checklist aanwezigheid* uit het Vleermuisprotocol van Netwerk Groene Bureaus.

In het westelijke uitbreidingsdeel ontbreekt het in het geheel aan houtopstanden, waardoor vestigingsplaatsen van boombewonende vleermuizen hier uitgesloten kunnen worden. In het oostelijke uitbreidingsdeel is wel sprake van houtopstanden. Het gaat hier om houtopstanden op het boerenerf, maar ook om elzensingels in de weilanden en bomen langs de Weldammerlaan. De bomen binnen het bestaande boerenerf en de te kappen boom langs de Weldammerlaan bezitten geen holten, loszittende bast of scheuren waar boombewonende vleermuizen kunnen vestigen. De elzen in singels rond de weilanden bezitten daarentegen wel holten, waardoor vanuit het verkennend onderzoek niet uitgesloten kan worden dat boombewonende vleermuizen hier vestigingsplaatsen bezetten.

Opgaande gewassen buiten de projectlocatie blijven behouden. Vooral bomen binnen het bestaande landgoed Hoevelaken zijn als geschikt bevonden als vestigingsplaats voor boombewonende vleermuizen, mede doordat hier bomen aanwezig zijn met holten, scheuren of loszittende bast.

Binnen de projectlocatie vormt de bebouwing binnen het bestaande boerenerf de enige bebouwing. Tijdens het veldonderzoek is gebleken dat gebouw 2, gebouw 3, gebouw 5, gebouw 6, gebouw 9 en gebouw 10 geschikt zijn als vestigingsplaats voor gebouwbewonende vleermuizen (zie Fig. 5.2.1). Zo zijn bijvoorbeeld de ruimten tussen de dakpannen en het gedeeltelijk aanwezige dakbeschot van gebouw 2 toegankelijk voor vleermuizen, maar ook zijn bijvoorbeeld de ruimten achter de luiken en dakoverstekken van gebouw 3 voor vleermuizen toegankelijk. Gebouw 1, gebouw 4, gebouw 7 en gebouw 8 zijn ongeschikt bevonden voor vleermuizen door het ontbreken van geschikte vestigingsruimten. Zo is deze bebouwing bijvoorbeeld niet spouw gebouwd en biedt geen geschikte vestigingsruimten rond dakvlakken. Op basis van het verkennend onderzoek kan desalniettemin niet uitgesloten worden dat gebouwbewonende vleermuizen vestigingsplaatsen bezetten binnen het bestaande boerenerf. Wegens de beperkte hoogte van de bebouwing wordt echter uitgesloten dat er paarverblijfplaatsen van de tweekleurige vleermuis aanwezig zijn. Door de beperkte bufferwerking van de bebouwing en het feit dat bebouwing niet verwarmd wordt, wordt tevens uitgesloten dat er massawinterverblijfplaatsen aanwezig zijn.

Bebouwing buiten de projectlocatie blijft binnen de ontwikkeling behouden en ligt op gepaste afstand van de projectlocatie en is hierom niet verder opgenomen in de Quicksan.

Fig. 5.2.1, Aanwezigheid van gebouwbewonende vleermuizen binnen het projectgebied (bron: FF Solutions)

Effectenbeoordeling Ow

Vleermuizen zijn niet in staat zelf verblijfplaatsen te realiseren en zijn onder andere afhankelijk van door de mens gerealiseerde bouwwerken. Vleermuizen maken gebruik van een netwerk in verblijfplaatsen met diverse functies welke dienen te voldoen aan specifieke voorwaarden. Tijdens het uitvoeren van de sloop- en bouwwerkzaamheden, maar ook tijdens de kapwerkzaamheden die betrekking hebben op de elzensingels, kunnen verblijfplaatsen opgeheven worden, invliegopeningen afgedekt raken (opsluiten of buitensluiten) of soorten worden verstoord of gedood. Onderstaande wetgeving is van toepassing;

Art. 11.46 (Bal) Aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten Habitatrichtlijn: schadelijke handelingen

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:
  - a. het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn;
  - b. het opzettelijk verstoren van dieren als bedoeld onder a;
  - c. het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren als bedoeld onder a;
  - d. het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder a; en
  - e. het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.
2. Het verbod geldt niet als:
  - a. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan artikel 16, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
  - b. de activiteit uitvoering geeft aan:
    1. een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
    2. een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.
3. Onder de soorten, bedoeld in het eerste lid, onder a, worden niet begrepen de soorten, bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn.

Het vernielen of beschadigen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van vleermuizen (opgenomen in de Habitatrichtlijn), of het verstoren van deze soorten, is niet toegestaan zonder omgevingsvergunning. Nader onderzoek is noodzakelijk om te bepalen of de betreffende soorten daadwerkelijk aanwezig zijn binnen de projectlocatie en of deze soorten gevolgen ondervinden door de ontwikkeling.

Advies

Er dient nader onderzoek gedaan te worden of vleermuizen verblijven in de bebouwing, en of de voorgenomen ontwikkeling van invloed is om vast te stellen of een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit aangevraagd moet worden. Tevens dient nader onderzoek gedaan te worden naar verblijfplaatsen van boombewonende in de te kappen elzen die onderdeel zijn van de elzensingels. Zie Hoofdstuk 5.7 *Nader onderzoek* voor meer details.

5.2.2 Foerageergebied

Veldonderzoek

Tijdens het veldonderzoek is vast komen te staan dat de projectlocatie voorziet in geschikt foerageergebied voor vleermuizen. De bosranden aangrenzend op de projectlocatie, de bomen die een lijnvormig landschapselement vormen en het open gebied boven de weilanden bieden allen geschikte foerageerlocaties. Het grootste gedeelte van de projectlocatie beslaat echter de agrarische gronden. In de omgeving rond de projectlocatie wordt eveneens geschikt foerageergebied aangeboden, mede doordat ook daar bosranden, overige lijnvormige landschapselementen en open gebieden aanwezig zijn.

Effectenbeoordeling Ow

Mogelijk bezetten vleermuizen foerageergebied binnen en rond de projectlocatie. Binnen de voorgenomen ontwikkeling bestaat het voornemen om het beschermd monumentaal landgoed Hoevelaken uit te breiden en toekomstbestendig te maken. In relatie tot foerageergebied van vleermuizen kan gesteld worden dat in bijzonder het omvormen van de agrarische gronden naar een landgoed van invloed is. Momenteel is er sprake van geschikt foerageergebied binnen de projectlocatie, echter wordt het grootste gedeelte hiervan gevormd door open weiland. De omvorming van deze weilanden naar een landgoed waarin een relatief grote verscheidenheid aan foerageerlocaties wordt geboden, vormt een meerwaarde voor vleermuizen. In de nieuwe situatie is sprake van diverse geschikte foerageerlocaties zoals bosranden, open plekken in bos, waterpartijen en ruig grasland. Er treedt binnen de ontwikkeling een permanente verbetering op op het foerageergebied voor vleermuizen. Permanente negatieve effecten op het foerageergebied van vleermuizen zijn hierom uitgesloten. Doordat de projectlocatie volledig toegankelijk blijft tijdens de werkzaamheden, wordt tevens niet verwacht dat een tijdelijke afname in geschikt foerageergebied optreedt.

Tijdens de bouwfase kan er desalniettemin mogelijk sprake zijn van een toename aan verlichting binnen de projectlocatie en direct omliggende gebieden, wat verstoring kan werken indien vleermuizen hier foerageren. Er dienen maatregelen genomen te worden om tijdelijke verstoring en hiermee tijdelijke negatieve effecten op het foerageergebied van vleermuizen te voorkomen.

Advies

Tijdens de voorgenomen ontwikkeling kan mogelijk een tijdelijk negatief effect ontstaan op het foeragegebied voor vleermuizen door toename van verlichting binnen de projectlocatie en-/of omliggende gebieden. Dit effect kan echter voorkomen worden door, indien verlichting gebruikt wordt, deze louter richting de projectlocatie te schijnen of uit te zetten na zonsondergang.

Er zijn in het kader van de Ow geen belemmeringen ten aanzien van de voorgenomen ontwikkeling wat betreft deze soort(en) omtrent foeragegebied, mits maatregelen genomen worden. Zie Hoofdstuk 5.8 *Algemene en specifieke zorgplicht soortenbescherming* voor te nemen maatregelen.

5.2.3 Vliegroutes

Veldonderzoek

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Vleermuisroutes verbinden op (grote) afstand verschillende soorten habitats (verblijfplaatsen, foerageergebied) met elkaar. Rond de projectlocatie vormen de bosranden van het bestaande bos en de bomenlaan langs de Weldammerlaan geschikte lijnvormige landschapselementen die dienst kunnen doen als vliegroute voor vleermuizen.

Effectenbeoordeling Ow

De bestaande bosranden en de bomenlaan langs de Weldammerlaan vormen geschikte lijnvormige landschapselementen die dienst kunnen doen als vliegroute voor vleermuizen. Deze houtopstanden worden binnen de ontwikkeling niet opgeheven.

De Weldammerlaan wordt in het geheel niet betrokken binnen de ontwikkeling, waardoor een eventuele vliegroute langs/over de Weldammerlaan niet permanent negatief beïnvloed wordt.

De bosranden van het bestaande bos worden uitgebreid, doordat het bestaande landgoed wordt versterkt. Er zal een toename aan lijnvormige landschapselementen optreden, waardoor ook het areaal aan geschikte vliegroutes toeneemt. De uitbreiding van het bestaande landgoed vormt hiermee een meerwaarde voor het in stand houden van vliegroutes voor vleermuizen.

Tijdens de bouwfase kan er desalniettemin mogelijk sprake zijn van een toename aan verlichting richting de lijnvormige landschapselementen die dienst kunnen doen als vliegroute, wat verstoring kan werken indien vleermuizen hier een vliegroute bezetten. Er dienen maatregelen genomen te worden om tijdelijke verstoring en hiermee tijdelijke negatieve effecten op vliegroutes van vleermuizen te voorkomen.

Advies

Tijdens de voorgenomen ontwikkeling kan mogelijk een tijdelijk negatief effect ontstaan op vliegroutes voor vleermuizen door toename van verlichting richting de lijnvormige landschapselementen in de omgeving. Dit effect kan echter voorkomen worden door, indien verlichting gebruikt wordt, deze louter richting de projectlocatie te schijnen of uit te zetten na zonsondergang.

Er zijn in het kader van de Ow geen belemmeringen ten aanzien van de voorgenomen ontwikkeling wat betreft deze soort(en) omtrent vliegroutes, mits maatregelen genomen worden. Zie Hoofdstuk 5.8 *Algemene en specifieke zorgplicht soortenbescherming* voor te nemen maatregelen.

5.3 Overige zoogdieren

Bureauonderzoek

Tijdens het onderzoek is onderscheid gemaakt tussen soorten voor welke een provinciale vrijstelling geldt bij ruimtelijke ontwikkelingsprojecten en welke niet. Vanuit het bureauonderzoek worden overige zoogdieren waargenomen rond de projectlocatie, zie Tab. 5.3 voor verzameltabel.

Tab 5.3, Verzameltabel vaststellingen bureauonderzoek 'overige zoogdieren'

Soortgroep	Soorten vanuit bureauonderzoek	Wetgeving	Overig
Overige zoogdieren	Boommarter, bunzing , das, eekhoorn, steenmarter, wezel	Nationaal beschermd	-
	Egel, haas , huisspitsmuis, konijn , ree, rosse woelmuis, veldmuis	Nationaal beschermd	Provinciale vrijstelling
	Bruine rat, huiskat, mol	Zorgplicht	-

Veldonderzoek

De NDFF meldt enkele waarnemingen van specifiek beschermde soorten (Habitatrichtlijnsoorten of nationaal beschermde soorten, zonder provinciale vrijstelling) rond de projectlocatie, het gaat hier om de boommarter, bunzing, das, eekhoorn, steenmarter en wezel. Binnen de resultaten van het veldbezoek zal per specifiek beschermde soort een beschrijving worden gegeven.

Boommarter

De boommarter is een soort welke gebruik maakt van holten in bomen, konijnen-, vossen of dassenhopen, ruimte tussen boomwortels of ruimte onder takkenbossen om een rustplaats te maken (Zoogdierverseniging). Soms maakt de boommarter gebruik van bebouwing aan de rand van een bos. Het habitat van de boommarter is bij uitstek bos. De projectlocatie bestaat uit een boerenerf en agrarische percelen, wat geen geschikt habitat voor de boommarter biedt. Er wordt uitgesloten dat de boommarter vestigingsplaatsen of essentieel leefgebied bezet binnen de projectlocatie. Het voorkomen van de boommarter in het bestaande landgoed Hoevelaken is niet op voorhand uit te sluiten. Het bestaande landgoed wordt niet betrokken binnen de ontwikkeling en is hierom niet opgenomen in de Quicksan.

Bunzing

De bunzing heeft een voorkeur voor kleinschalig landschap met houtwallen, greppels en sloten met overhangende vegetatie, ook dorpen en buitenwijken van steden vormen geschikt leefgebied (Zoogdierverseniging). Als dagrustplaats worden voornamelijk bestaande hopen gebruikt, zoals konijnenhopen en hopen van bijvoorbeeld muskusrat. Ook takken- en steenhopen, duikers en rommelschuurtjes worden als dagrustplaats gebruikt. In de winter zoeken bunzingen vaak warmere plekken op, zoals hooi- en stroballen.

Binnen de projectlocatie is sprake van een boerenerf en agrarisch land waar sloten/greppels en elzensingels doorheen lopen. De projectlocatie voorziet in geschikt leefgebied voor de bunzing. In Fig. 5.3.1 is indicatief weergegeven waar zich de geschikte onderdelen in het leefgebied van de bunzing bevinden. De projectlocatie biedt voornamelijk langs perceelgrenzen geschikte onderdelen in de vorm van de (ruige) sloten en elzensingels met verruiging (zie Fig. 5.3.2 voor een voorbeeld). Deze lijnvormige landschapselementen kunnen dienst doen als verbindingsroute voor de bunzing, maar in ruigere delen kunnen ook verblijfplaatsen begonnen worden. Er zijn reeds kleine hopen in de ruigten waarneembaar. Tevens is er binnen het boerenerf sprake van steenhopen en rommelhoekjes in bebouwing waar verblijfplaatsen begonnen kunnen worden.

Op basis van het verkennend onderzoek kan niet uitgesloten worden dat de bunzing leefgebied of verblijfplaatsen bezet binnen de projectlocatie. Het voorkomen van de bunzing in soortgelijk habitat en het voorkomen van de bunzing in de directe omgeving is reeds bekend (NDFF, 2025) (Buro Ontwerp & Omgeving, 2022, rapportnummer 3252.03) (MBH Consult, 2023).

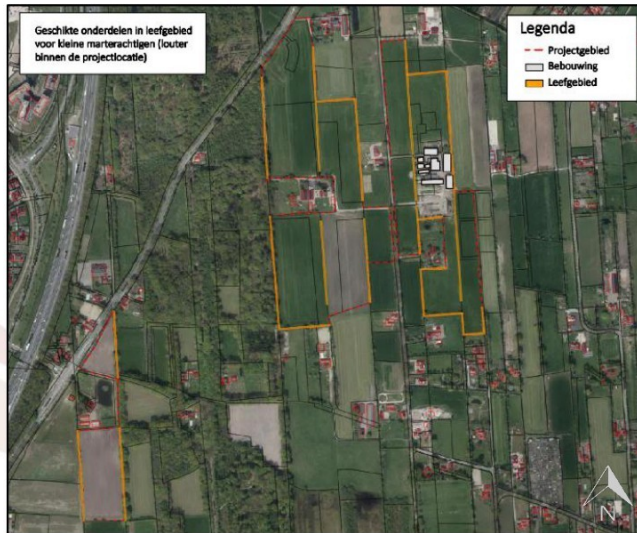

Fig. 5.3.1, Geschikte onderdelen in het leefgebied van kleine marterachtigen binnen het projectgebied (bron: FF Solutions)

Fig. 5.3.2, Voorbeeld van een elzensingel met ruigte binnen het projectgebied (bron: FF Solutions)

Wezel De wezel leeft bij voorkeur in open, droge natuur- en cultuurlandschap, maar verder in veel verschillende biotopen (zoals bossen, duinen, wei- en akkerland) (Zoogdiervereniging). Ze zoeken graag dekking op, bijvoorbeeld bij bosschages, houtstapels of heggen. Ook bewonen ze vaak oude hollen van muizen, ratten en konijnen die bekleed wordt met veren of haren van prooidieren. Goede schuilmogelijkheden en de aanwezigheid van voldoende geschikt voedsel zijn de enige eisen die de wezel aan zijn omgeving stelt.

Zoals voorgaand bij de bunzing reeds uitgebreid beschreven, biedt de projectlocatie kleinschalige landschapselementen in de vorm van onder andere elzensingels met ruigten. In deze ruigten zijn reeds kleine hollen in de grond waargenomen. Het is op basis van het verkennend onderzoek niet uit te sluiten dat de wezel leefgebied of verblijfplaatsen bezet binnen de projectlocatie.

Opmerking: Naar aanleiding van het voorgaande dat beschreven is bij de bunzing en wezel, is ook het voorkomen van de hermelijn binnen de projectlocatie niet uit te sluiten.

Das Tijdens het veldonderzoek zijn binnen en direct rond de projectlocatie geen sporen gevonden van de das. Het ontbreekt aan burchten, maar ook aan sporen zoals latrines of snuitputjes. Op basis van het veldonderzoek en bekende verspreidingsgegevens wordt niet verwacht dat de das verblijfplaatsen of essentieel leefgebied bezet binnen de projectlocatie.

Eekhoorn Binnen de projectlocatie zijn bomen aanwezig. Deze bomen laten echter geen vestigingsplaatsen van de eekhoorn zien. Vestigingsplaatsen van de eekhoorn worden hierom ook uitgesloten binnen de projectlocatie. Het agrarisch land voorziet tevens niet in geschikt habitat voor de eekhoorn. Het bestaande landgoed Hoevelaken biedt wel geschikt habitat voor de eekhoorn. Het voorkomen van de eekhoorn in het bestaande landgoed Hoevelaken is niet op voorhand uit te sluiten. Het bestaande landgoed wordt niet betrokken binnen de ontwikkeling en is hierom niet opgenomen in de Quicksan.

Steenmarter De steenmarter is een soort welke vooral te vinden is in de nabijheid van dorpen en boerderijen en tegenwoordig ook in steden (Zoogdiervereniging). De steenmarter heeft binnen zijn leefgebied soms wel tientallen schuilplaatsen, die hij echter niet allemaal even frequent gebruikt. Dit kunnen bijvoorbeeld boomholtes, takkenhopen, dichte struwelen, zolders of kruipruimtes zijn. Maar ook spouwmuren of ruimten onder de dakbedekkingen. Tijdens het veldonderzoek zijn de gebouwen

binnen het boerenerf allen van binnen geïnspecteerd. In de te inspecteren delen van de gebouwen zijn geen sporen aangetroffen die duiden op aanwezigheid van de steenmarter. De ruimten tussen dakbedekkingen en dakbeschot zijn echter niet te inspecteren. Afgaande op het habitat wat geboden wordt en de aanwezigheid van potentieel geschikte vestigingsruimten, kan op basis van het verkennend onderzoek niet uitgesloten worden dat de steenmarter vestigingsplaatsen bezet binnen het boerenerf.

Op basis van verspreidingsgegevens, aanwezig habitat en het ontbreken van sporen, wordt uitgesloten dat andere streng beschermde soorten aanwezig zullen zijn binnen de projectlocatie. Mogelijk verblijven minder streng beschermde soorten, zoals de haas, incidenteel binnen de projectlocatie.

Effectenbeoordeling Ow

Binnen de voorgenomen ontwikkeling bestaat het voornemen om het beschermd monumentaal landgoed Hoevelaken uit te breiden en toekomstbestendig te maken. Tevens wordt de bebouwing op Weldammerlaan 16 (excl. het woonhuis) gesloopt ten behoeve van zeven vrijstaande woningen. Onderstaande wetgeving is van toepassing;

Art. 11.54 (Bal) Aanwijzing vergunningplichtige gevallen andere soorten: schadelijke handelingen	
1.	<i>Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:</i>
a.	<i>het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A;</i>
b.	<i>het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a; en</i>
c.	<i>het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B.</i>
2.	<i>Het verbod geldt niet als:</i>
a.	<i>het gaat om het doden of vangen van de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis, of om het beschadigen of vernielen van hun vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden;</i>
b.	<i>het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan de eisen die zijn opgenomen artikel 8.74I van het Besluit kwaliteit leefomgeving; of</i>
c.	<i>de activiteit deel uitmaakt van:</i>
1.	<i>een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of</i>
2.	<i>een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.</i>

Op basis van het verkennend onderzoek is niet uit te sluiten dat kleine marterachtigen en de steenmarter vestigingsplaatsen en/of leefgebied bezetten binnen de projectlocatie. Tijdens de sloopwerkzaamheden op het bestaande boerenerf bestaat het risico op het opheffen van verblijfplaatsen van de genoemde soorten en bestaat tevens het risico op het doden van individuen. Ook de bouwwerkzaamheden op de agrarische gronden leidt mogelijk tot het opheffen van verblijfplaatsen of het doden van de genoemde soorten, mede doordat kleinschalige landschapselementen opgeheven of verstoord worden binnen de ontwikkeling.

Het vernielen of beschadigen van verblijfplaatsen of essentieel leefgebied van kleine marterachtigen en de steenmarter is niet toegestaan zonder omgevingsvergunning. Nader onderzoek is noodzakelijk om te bepalen of de betreffende soorten daadwerkelijk aanwezig zijn binnen of rond de projectlocatie en of deze soorten gevolgen ondervinden door de ontwikkeling.

Mogelijk kunnen hiernaast incidenteel soorten voor welke een provinciale vrijstelling geldt, zoals de haas, voorkomen binnen de projectlocatie. Indien gehouden wordt aan de zorgplicht worden in het kader van de Ow geen negatieve effecten verwacht.

Advies

Er dient nader onderzoek gedaan te worden naar kleine marterachtigen en de steenmarter om te bepalen of voorgaand genoemde soort(en) de projectlocatie in gebruik neemt als onderdeel van zijn leefgebied, en of de voorgenomen ontwikkeling van invloed is om vast te stellen of een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit aangevraagd moet worden. Zie Hoofdstuk 5.7 *Nader onderzoek* voor meer details.

Er zijn verder in het kader van de Ow geen grote belemmeringen ten aanzien van de voorgenomen ontwikkeling wat betreft soort(en) die een provinciale vrijstelling hebben of waarvoor de zorgplicht geldt, mits maatregelen genomen worden. Zie Hoofdstuk 5.8 *Algemene en specifieke zorgplicht soortenbescherming* voor te nemen maatregelen.

5.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Bureauonderzoek

Tijdens het onderzoek is onderscheid gemaakt tussen soorten voor welke een provinciale vrijstelling geldt bij ruimtelijke ontwikkelingsprojecten en welke niet. Vanuit het bureauonderzoek worden diverse reptielen, amfibieën en/of vissen waargenomen rond projectlocatie, zie Tab. 5.4 voor verzameltabel.

Tab 5.4, Verzameltabel vaststellingen bureauonderzoek 'reptielen, amfibieën en vissen'

Soortgroep	Soorten vanuit bureauonderzoek	Wetgeving	Overig
Reptielen, amfibieën en vissen	Alpenwatersalamander	Nationaal beschermd	-
	Groene kikker (onb.)	Habitatrichtlijn	-
	Bruine kikker, gewone pad, groene kikker (onb.), kleine watersalamander	Nationaal beschermd	Provinciale vrijstelling
	Baars, blankvoorn, brasem, karper, marmergrondel, rietvoorn, riviergrondel, snoek, tiendoornige stekelbaars, zeelt	Zorgplicht	-

Veldonderzoek

De NDFF meldt vaststellingen van specifiek beschermde soorten (Habitatrichtlijnsoorten of nationaal beschermde soorten, zonder provinciale vrijstelling betreft de alpenwatersalamander en groene kikker (onb.)). Specifiek beschermde reptielen, amfibieën en vissen stellen specifieke eisen aan hun habitat.

Alpenwatersalamander

De alpenwatersalamander is niet kieskeurig wat betreft zijn voortplantingsbiotoop (RAVON). In het voorjaar is hij in allerlei typen water te vinden, zolang het niet snel stromend of rijk aan vis is. Overwintering vindt plaats op het land of in de modderlaag op de bodem van het water. Overwinteringsplaatsen worden onder andere geboden in droge, vorstvrije holten, houtwallen, overhoekjes en houtstapels. Bos en struweel zijn de meest voorkomende landschapstypen waar de alpenwatersalamander voorkomt. Akkers en intensief benut grasland worden gemeden (Van Gelder & Grooten, 1992). De sloten binnen de agrarische gronden worden regelmatig gekorfd en gemaaid en liggen niet in de nabijheid van bos. Deze sloten worden ongeschikt geacht als voortplantingsplaats voor de alpenwatersalamander, mede door de ligging in intensief benut grasland. De sloot langs de oostzijde van het bestaande landgoed Hoevelaken ligt daarentegen wel langs bos en biedt geschikt voortplantingshabitat voor de alpenwatersalamander, mede doordat er eveneens geschikt landhabitat omheen ligt in de vorm van het bos. Binnen de projectlocatie is slechts sprake van agrarisch land, begeleid door enkele struwelen te midden van de weilanden. De weilanden binnen de projectlocatie bieden geen droge, vorstvrije overwinteringsplekken. Tijdens het veldonderzoek, uitgevoerd in de winterperiode, zijn de weilanden allen zeer nat, ondanks een drogere periode voorafgaand aan het veldonderzoek. Er

wordt uitgesloten dat de alpenwatersalamander landhabitat bezet binnen de projectlocatie. Het voorkomen van de alpenwatersalamander binnen het bestaande landgoed Hoevelaken en de sloot aan de oostzijde van het landgoed is op basis van het verkennend onderzoek desalniettemin niet uit te sluiten. Het is aannemelijk dat de alpenwatersalamander landhabitat bezet binnen het landgoed indien deze hier voortplantingsplaatsen bezet.

Groene kikker
(onbekend)

De groene kikker (onbekend) kan zowel nationaal beschermd zijn (meerkikker, bastaardkikker (vrijgesteld in prov. Gelderland)), als een Habitatsrichtlijnsoort (poelkikker). Vanuit de NDFF is niet bekend om welke soort het gaat. Een uitgebreide beschrijving met betrekking tot de specifiek beschermde poelkikker is onderstaand te vinden;

In BIJ12-kennisdocument *Poelkikker* wordt het volgende beschouwd wat van belang is te onderbouwen om te bepalen of de poelkikker aanwezig wordt verwacht:

- dat het plangebied de geschikte combinatie van habitats bevat voor de poelkikker én
- dat de aanwezigheid van de poelkikker in de afgelopen drie jaar aangetoond is in de directe omgeving (binnen circa één kilometer) van het plangebied én
- dat het plangebied voor de poelkikker zonder barrières bereikbaar is vanuit die directe omgeving.

De poelkikker leeft vooral in gebieden met zwak zure, oligotrofe, schone, stilstaande wateren (vennen en hoogveenputten) in de landschapstypen bos, heide en hoogveen (bron: BIJ12-kennisdocument *Poelkikker*). Ook wordt de soort gemeld uit halfnatuurlijke graslanden, agrarische kleipolders met kwel, laagveen en op ruderaal terrein. Hij heeft een voorkeur voor onbeschaduwde wateren, maar de oeverzone moet goed begroeid zijn. De sloten binnen de agrarische gronden worden met regelmaat gekorfd en gemaaid en betreffen eutroof water. Deze sloten zijn ongeschikt als voortplantingsplaats voor de poelkikker. De sloot aan de oostzijde van het bestaande landgoed ligt op een schaduwrijkere locatie en betreft, afgaande op de ligging langs agrarisch land, eveneens eutroof water. Deze sloot wordt ook ongeschikt geacht voor de poelkikker. Verspreidingsgegevens laten hiernaast geen waarnemingen zien van poelkikkers binnen een afstand van één kilometer van het projectgebied. Bekende locaties waar de poelkikker voorkomen liggen op een minimale afstand van 3 kilometer van de projectlocatie, aan de andere zijde van snelwegen die een barrière vormen voor de poelkikker. Het voorkomen van de poelkikker binnen de projectlocatie wordt uitgesloten.

Vanuit NDFF is het voorkomen van de ringslang en kamsalamander in landgoed Hoevelaken en de directe omgeving niet bekend. Desalniettemin worden de ringslang en kamsalamander onderstaand behandeld. Gegevens van Geldersch Landschap en Kasteelen melden namelijk wel het (mogelijke) voorkomen van ringslangen op het landgoed.

Ringslang

De ringslang is een aan watergebonden slang en legt eieren in composthopen, bladhopen en mestvaalten. Ringslangen zonnen vaak op dijkjes in de buurt van water, waar ze jagen op voornamelijk amfibieën en soms andere gewervelde dieren waaronder vissen. Leefgebied van de ringslang vertoont vaak veel ruimtelijke variatie en kleinschaligheid. Voldoende eiafzetmogelijkheden en een ruim aanbod aan wateren (Zuiderwijk et al., 1998) in de nabijheid van hogere gronden zijn belangrijke randvoorwaarden. Overwintering vindt plaats op droge en vorstvrije plekken zoals onder schors-/houthopen, in basaltdijken en spoordijken. Binnen de projectlocatie is sprake van agrarisch land en een voormalig boerenerf. Er is hier geen sprake van potentieel geschikte voortplantingsplaatsen voor de ringslang, mede door het ontbreken van composthopen, bladhopen en mestvaalten. Het is uit te sluiten dat de projectlocatie voorziet in voortplantingshabitat voor de ringslang. De weilanden binnen de projectlocatie bieden daarnaast geen droge, vorstvrije overwinteringsplekken. Tijdens het veldonderzoek, uitgevoerd in de

winterperiode, zijn de weilanden allen zeer nat, ondanks een drogere periode voorafgaand aan het veldonderzoek. Tevens ontbreekt het zowel in de weilanden, als op het voormalige boerenerv, aan mogelijk geschikte overwinteringsplaatsen zoals materiaalhoppen die niet regelmatig geroerd worden of dijken. Binnen de projectlocatie is sprake van enkele watergangen die met regelmaat gekorfd worden, waardoor het voedselaanbod laag zal zijn. Het aanbod aan watergangen is, in vergelijking met habitat waar de ringslang normaliter wordt aangetroffen, tevens laag. Op basis van het ontbreken van voortplantings- en overwinteringsplaatsen binnen de projectlocatie, en op basis van het lage aanbod aan geschikte wateren die geboden wordt voor voedselvoorziening, wordt uitgesloten dat de projectlocatie voorziet in essentieel leefgebied. Het is op basis van gegevens van Geldersch Landschap en Kasteelen desalniettemin niet uit te sluiten dat de ringslang incidenteel voorkomt in de zeer directe omgeving van landgoed Hoevelaken en dus incidenteel voor kan komen binnen de projectlocatie.

Kamsalamander

De kamsalamander wordt aangetroffen in bosrijklandschap, met houtwallen en struweel, en wordt vaak gekenmerkt door kleinschaligheid in de directe omgeving van het voortplantingswater (RAVON). Het voortplantingswater wordt gevormd door vrij grote, geïsoleerde, stilstaande, half beschaduwde, iets voedselrijke wateren met een goed ontwikkelde water- en oevervegetatie. Als de kamsalamander in sloten voorkomt dan betreft dit vaak sloten in of langs bossen en niet sloten in agrarisch gebied. Het landhabitat waar de kamsalamander wordt aangetroffen is vaak kleinschalig landschap. Het bestaat uit struikgewas, struweel, ruig grasland en/of bosrijk gebied. Adulte kamsalamander blijven vaak minder dan 100 meter van het voortplantingswater. Het voorkomen van de kamsalamander binnen een straal van 4 kilometer uit het plangebied, is in de afgelopen 10 jaar niet bekend (NDFF, 2025). Het projectgebied betreft tevens agrarisch land en beslaat geen habitat waar de kamsalamander in wordt aangetroffen. De wateren binnen de projectlocatie zijn daarnaast niet voorzien van een goed ontwikkelde onderwatervegetatie, mede doordat de sloten regelmatig gekorfd worden. Geschikt voortplantingshabitat voor de kamsalamander ontbreekt binnen de projectlocatie. Hoewel landgoed Hoevelaken natte delen bezit, wordt de kamsalamander hier uitgesloten op basis van bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2025) (RAVON, 2025). Op basis van het geboden habitat, maar ook op basis van verspreidingsgegevens, wordt de kamsalamander uitgesloten binnen de projectlocatie.

Rugstreeppad

Naast de ringslang en kamsalamander wordt de rugstreeppad kort behandeld. In BIJ12-kennisdocument *Rugstreeppad* wordt het volgende beschouwd wat van belang is te onderbouwen om te bepalen of de rugstreeppad aanwezig wordt verwacht:

- dat het plangebied de geschikte combinatie van habitats bevat voor de rugstreeppad én
- dat de aanwezigheid van rugstreeppad in de afgelopen drie jaar is aangetoond in de directe omgeving (binnen circa één kilometer) van het plangebied én
- dat het plangebied voor de rugstreeppad zonder barrières bereikbaar is vanuit die directe omgeving.

Voor de voortplanting is de rugstreeppad afhankelijk van ondiepe wateren, die vrij snel opwarmen (RAVON). Vaak wordt gebruik gemaakt van tijdelijke poeltjes en plassen, maar ook slootjes en vennen kunnen geschikt zijn. Binnen de projectlocatie zijn enkele ondiepe sloten, maar ook natte weilanden aanwezig. In potentie wordt er, in natte perioden, geschikt voortplantingshabitat voor de rugstreeppad geboden. De natte weilanden vormen echter geen geschikt overwinteringshabitat, doordat deze geen droge overwinteringsplekken bieden. Daarnaast is het voorkomen van de rugstreeppad in de directe omgeving van de projectlocatie in de afgelopen 10 jaar onbekend (NDFF, 2025). De meest nabije waarneming komt uit gebied op een afstand van ruim zes kilometer van de projectlocatie, waarbij er tussen de projectlocatie en dit gebied meerdere barrières aanwezig zijn (e.g., snelweg A1 en snelweg A28). Mede op basis van verspreidingsgegevens wordt de aanwezigheid van de rugstreeppad uitgesloten.

Op basis van verspreidingsgegevens en-/of aanwezig habitat wordt uitgesloten dat andere specifiek beschermde reptielen, amfibieën aanwezig zijn binnen de projectlocatie. Incidenteel kunnen minder beschermde soorten amfibieën, zoals de bruine kikker, voorkomen binnen of rond de projectlocatie.

Effectenbeoordeling Ow

Het voorkomen van de alpenwatersalamander binnen het bestaande landgoed Hoevelaken en de sloot aan de oostzijde van het landgoed is op basis van het verkennend onderzoek niet uit te sluiten. Tevens is het niet uit te sluiten dat de ringslang incidenteel voorkomt in de omgeving direct grenzend aan de oostzijde van landgoed Hoevelaken. Onderstaande wetgeving is van toepassing;

Art. 11.54 (Bal) Aanwijzing vergunningplichtige gevallen andere soorten: schadelijke handelingen	
1.	<i>Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:</i>
a.	<i>het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A;</i>
b.	<i>het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a; en</i>
c.	<i>het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B.</i>
2.	<i>Het verbod geldt niet als:</i>
a.	<i>het gaat om het doden of vangen van de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis, of om het beschadigen of vernielen van hun vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden;</i>
b.	<i>het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan de eisen die zijn opgenomen artikel 8.74I van het Besluit kwaliteit leefomgeving; of</i>
c.	<i>de activiteit deel uitmaakt van:</i>
1.	<i>een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of</i>
2.	<i>een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.</i>

Binnen de voorgenomen ontwikkeling bestaat het voornemen om het beschermd monumentaal landgoed Hoevelaken uit te breiden en toekomstbestendig te maken. De sloot langs de oostzijde van het bestaande landgoed wordt niet betrokken binnen de ontwikkeling, maar ligt wel op werkgrenzen. Doordat de sloot niet betrokken wordt in de ontwikkeling, leidt de ontwikkeling niet tot het opheffen van potentieel voortplantingshabitat van de alpenwatersalamander. De algehele ontwikkeling leidt tevens niet tot het opheffen van overwinteringshabitat voor de ringslang en alpenwatersalamander, doordat dit ontbreekt binnen de projectlocatie. Negatieve effecten op verblijfplaatsen van de ringslang en alpenwatersalamander zijn uit te sluiten.

Tijdens de ontwikkeling dient echter voorkomen te worden dat individuen van de ringslang en alpenwatersalamander gedood worden indien deze incidenteel voorkomen in de directe omgeving van de sloot aan de oostzijde van het landgoed. Maatregelen zijn voldoende om het doden van individuen te voorkomen.

Mogelijk kunnen hiernaast incidenteel soorten voor welke een provinciale vrijstelling geldt, zoals de bruine kikker, voorkomen binnen de projectlocatie. Er worden mogelijk watergangen gedempt tussen de bestaande weilanden (i.e., niet de sloot direct grenzend aan de oostzijde van het landgoed). Indien gehouden wordt aan de zorgplicht worden in het kader van de Ow geen negatieve effecten verwacht.

Advies

Er zijn in het kader van de Ow geen grote belemmeringen, mits maatregelen genomen worden. Zie Hoofdstuk 5.8 *Algemene en specifieke zorgplicht soortenbescherming* voor te nemen maatregelen.

5.5 Insecten en ongewervelden

Bureauonderzoek

Tijdens het onderzoek is onderscheid gemaakt tussen soorten welke specifiek beschermd zijn en voor welke enkel de zorgplicht geldt. Vanuit het bureauonderzoek worden diverse insecten en-/of ongewervelden waargenomen rond de projectlocatie, zie Tab. 5.5 voor verzameltabel.

Tab 5.5, Verzameltabel vaststellingen bureauonderzoek 'insecten en ongewervelden'

Soortgroep	Soorten vanuit bureauonderzoek	Wetgeving	Overig
Insecten en ongewervelden	Grote vos, grote weerschijnvlinder	Nationaal beschermd	-
	Diverse zorgplichtsoorten, waaronder bruin blauwtje, gele luzernevlinder, kleine parelmoervlinder, blauwe metselbij	Zorgplicht	-
	Aziatische hoornaar	Unielijst	-

5.5.1 Libellen

Veldonderzoek

Binnen de projectlocatie is wateroppervlak aanwezig in de vorm van ondiepe sloten langs de perceel-/weilandranden. Specifiek beschermde libellen stellen specifieke eisen aan hun habitat, wat vrijwel alleen geboden wordt in natuurgebieden. Het eutrofe water biedt geen geschikt habitat voor specifiek beschermde libellen. Tevens zijn er vanuit de NDFF geen vaststellingen bekend van streng beschermde libellen in de omgeving van de projectlocatie. Het is uitgesloten dat beschermde soorten zich vestigen binnen de projectlocatie. Op basis van het verkennend onderzoek kan echter niet uitgesloten worden dat minder beschermde soorten waarvoor de zorgplicht geldt voorkomen in wateroppervlakken binnen of rond de projectlocatie.

Effectenbeoordeling Ow en advies

Er wordt uitgesloten dat specifiek beschermde soorten (Habitatrichtlijnsoorten of nationaal beschermde soorten) binnen deze categorie gevestigd zijn binnen de projectlocatie. Mogelijk kunnen minder beschermde soorten waarvoor de zorgplicht geldt voorkomen in wateroppervlakken binnen of rond de projectlocatie. Indien gehouden wordt aan de zorgplicht worden in het kader van de Ow geen negatieve effecten verwacht. Zie Hoofdstuk 5.8 voor een uitgebreide beschrijving omtrent de zorgplicht.

5.5.2 Dag-/nachtvlinders

Veldonderzoek

Vanuit de NDFF zijn de grote vos en grote weerschijnvlinder vastgesteld rond de projectlocatie. Het habitat voor specifiek beschermde vlinders (Habitatrichtlijnsoorten of nationaal beschermde soorten) voldoet aan specifieke eisen omtrent waard- en nectarplanten.

Grote vos De grote vos is vooral in bosrijke omgeving te vinden, denk aan bossen, bosranden en boomgaarden (Vlinderstichting). De aanwezigheid van de waardboom is hierbij van belang. De waardplant is voornamelijk iep, maar ook zoete kers, populier en sommige wilgensoorten. De grote vos zwerft veel rond en voedt zich met honingdauw, bloedende bomen en rottend fruit. In het projectgebied ontbreekt het aan geschikt habitat voor de grote vos, mede door het ontbreken van de hoofdwaardplant; de iep. Het is uitgesloten dat de grote vos voortplantingshabitat of essentieel habitat binnen de projectlocatie bezet.

Grote
weerschijnvlinder

De grote weerschijnvlinder is een soort welke vooral voorkomt in oudere, structuurrijke, vochtige loofbossen, wilgenbroekbossen en bossen in beekdalen. Als waardboom wordt vooral de boswilg gebruikt, maar soms ook de grauwe wilg. Geschikte waadbomen zijn gepositioneerd op zonnige, beschutte plaatsen, die vaak gepositioneerd zijn bij kleine inhammen langs brede bospaden en bij luw gelegen bosranden (Vlinderstichting). Binnen de projectlocatie ontbreekt het aan voor de grote weerschijnvlinder geschikt voortplantingshabitat, mede door het ontbreken van boswilg. Het is uitgesloten dat de grote weerschijnvlinder voortplantingshabitat of essentieel habitat binnen de projectlocatie bezet.

Tijdens het veldbezoek is er geen habitat aanwezig bevonden binnen en rond de projectlocatie welke voldoet aan eisen voor andere specifiek beschermde dag-/nachtvlinders. Het voorgaande bijvoorbeeld door het ontbreken van geschikte waadbomen. Tevens zijn er geen beschermde dag-/nachtvlinders waargenomen. Het is uitgesloten dat specifiek beschermde soorten gevestigd zijn binnen de projectlocatie.

De aanwezigheid van minder beschermde soorten waarvoor de zorgplicht geldt, is op basis van het verkennend onderzoek niet uit te sluiten.

Effectenbeoordeling Ow en advies

Er wordt uitgesloten dat specifiek beschermde soorten (Habitatrichtlijnsoorten of nationaal beschermde soorten) binnen deze categorie gevestigd zijn binnen de projectlocatie. Wel kunnen minder beschermde soorten voorkomen binnen of rond de projectlocatie. Indien gehouden wordt aan de zorgplicht worden in het kader van de Ow geen negatieve effecten verwacht. Zie Hoofdstuk 5.8 voor een uitgebreide beschrijving omtrent de zorgplicht.

5.5.3 Overige ongewervelden

Veldonderzoek

Binnen en in de directe omgeving van de projectlocatie ontbreekt het aan kenmerken die specifiek beschermde soorten (Habitatrichtlijnsoorten of nationaal beschermde soorten) binnen deze categorie stellen aan hun leefgebied. Zo is er geen rottend eikenhout of waargenomen binnen de projectlocatie en ontbreekt het aan vennen. Er zijn geen specifiek beschermde soorten waargenomen. De NDFF laat eveneens geen streng beschermde soorten zien in de omgeving van de projectlocatie. Het is uitgesloten dat specifiek beschermde soorten gevestigd zijn binnen de projectlocatie.

De aanwezigheid van minder beschermde soorten waarvoor de zorgplicht geldt, is op basis van het verkennend onderzoek niet uit te sluiten.

Effectenbeoordeling Ow en advies

Er wordt uitgesloten dat specifiek beschermde soorten (Habitatrichtlijnsoorten of nationaal beschermde soorten) binnen deze categorie gevestigd zijn binnen de projectlocatie. Wel kunnen minder beschermde soorten voorkomen binnen of rond de projectlocatie. Indien gehouden wordt aan de zorgplicht worden in het kader van de Ow geen negatieve effecten verwacht. Zie Hoofdstuk 5.8 voor een uitgebreide beschrijving omtrent de zorgplicht.

5.6 Vaatplanten

Bureauonderzoek

Tijdens het onderzoek is onderscheid gemaakt tussen soorten welke specifiek beschermd zijn (Habitatrichtlijnsoorten of nationaal beschermde soorten) en voor welke enkel de zorgplicht

geldt. Vanuit het bureauonderzoek worden diverse vaatplanten waargenomen rond de projectlocatie, zie Tab. 5.6 voor verzameltabel.

Tab 5.6, Verzameltabel vaststellingen bureauonderzoek 'vaatplanten'

Soortgroep	Soorten vanuit bureauonderzoek	Wetgeving	Overig
Vaatplanten	Schubvaren	Nationaal beschermd	-
	Diverse zorgplichtsoorten, waaronder beemdkroon, bolderik, bospaardenstaart, brede orchis, dubbelloof, echte guldenroede, gele kornoelje, gevlekte orchis, gipskruid, grote wolfsklauw, heemst, kamgras, korenbloem, Oosterse morgenster, tripmadam, veldsalie, waterdrieblad, wilde kievitsbloem, witte munt	Zorgplicht	-
	Hemelboom, reuzenbalsemien, reuzenberenklauw, smalle waterpest	Unielijst	-

Veldonderzoek

Er zijn tijdens het veldbezoek geen specifiek beschermde planten aangetroffen of indicaties van het voorkomen van specifiek beschermde planten binnen de projectlocatie. Er is veelal sprake van agrarische gronden die met regelmaat bewerkt worden, waaronder bemesten en maaien. Deze gronden voorzien niet in geschikt habitat voor specifiek beschermde vaatplanten. Er is eveneens gelet op het voorkomen van beschermde muurvegetatie. De aanwezigheid van water, de zuurgraad van de bodem, de beschikbare hoeveelheid voedingsstoffen, de hoeveelheid zonlicht en de antropogene beïnvloeding bepalen in hoeverre een groeiplaats voor een bepaalde plant geschikt is. Binnen de projectlocatie wordt dat aanwezigheid van specifiek beschermde vaatplanten uitgesloten, mede op basis van bekende verspreidingsgegevens en habitat dat geboden wordt.

De aanwezigheid van minder beschermde soorten waarvoor de zorgplicht geldt, is op basis van het verkennend onderzoek niet uit te sluiten.

Effectenbeoordeling Ow en advies

Het is uitgesloten dat door de geplande ontwikkeling verstoring van het leefgebied van specifiek beschermde soorten zal optreden, dit door afwezigheid van specifiek beschermde soorten. Wel kunnen minder beschermde soorten voorkomen binnen of rond de projectlocatie. Indien gehouden wordt aan de zorgplicht worden in het kader van de Ow geen negatieve effecten verwacht. Zie Hoofdstuk 5.8 voor een uitgebreide beschrijving omtrent de zorgplicht.

5.7 Nader onderzoek

Op basis van het uitgevoerd veld- en bureauonderzoek is geconstateerd dat in het onderzoeksgebied geschikt habitat aanwezig is voor een aantal specifiek beschermde soorten. Er verblijven mogelijk beschermde soorten binnen en rondom de projectlocatie.

Er dient nader onderzoek uitgevoerd te worden naar de huismus, gierzwaluw, steenuil en kerkuil. Nader onderzoek kan vaststellen of dan wel welke populatie de projectlocatie en de directe omgeving benutten en welke functionaliteiten deze heeft voor de soorten. Hierin zijn het bepalen van het aantal nestplaatsen, populatie en locatie van nest- en rustplaatsen van belang, maar ook het vaststellen van leefgebied.

Er dient eveneens nader onderzoek gedaan te worden naar of vleermuizen verblijven in de bebouwing binnen het bestaande boeren erf of in te kappen elzen die onderdeel zijn van de elzensingels, en of de voorgenomen ontwikkeling van invloed is. Gebruik makend van het Vleermuisprotocol wordt nader onderzoek geadviseerd naar kraam-, zomer-, winter-, en

paarverblijfplaatsen van gebouwbewonende en boombewonende vleermuizen. Nader onderzoek naar massawinterverblijfplaatsen, en paarverblijfplaatsen van de tweekleurige vleermuis, wordt niet noodzakelijk geacht.

Er dient tevens nader onderzoek uitgevoerd te worden naar kleine marterachtigen en de steenmarter. Nader onderzoek kan vaststellen of dan wel welke populatie de projectlocatie en de directe omgeving benutten en welke functionaliteiten deze heeft voor de soorten. Hierin zijn het bepalen van het aantal verblijfplaatsen, populatie en ingebruikname van leefgebied van belang.

Nader onderzoek kan ook beoordelen of en welke maatregelen passend zijn binnen deze voorgenomen ontwikkeling. Tevens kan nader onderzoek bepalen of een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit aangevraagd moet worden.

Bij het aanvragen van omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit is eveneens een onderzoek naar het inzetten van een erkend belang noodzakelijk. De Ow biedt namelijk mogelijkheden handelingen te doen aan of rondom nest en-/ of rustplaatsen van specifiek beschermde soorten indien een algemeen erkend belang kan worden gekoppeld aan de voorgenomen ontwikkeling. Om handelingen te doen, moeten maatregelen de schade aan beschermde soorten voorkomen, beperken of te niet doen, volgens de eisen die de Ow stelt.

5.8 Algemene en specifieke zorgplicht soortenbescherming

Tijdens de voorgenomen ontwikkelingen dient altijd gehouden te worden aan de zorgplicht. Het voorgaande het in ieder geval betrekking op de algemene zorgplicht (afd. 1.3 Ow) (zie Hoofdstuk 1.1 en bijlage 2). Naast de algemene zorgplicht is in het Bal ook een specifieke zorgplicht opgenomen voor flora- en fauna-activiteiten. Deze specifieke zorgplicht is onderstaand toegelicht (zie pag. 49).

Om te voldoen aan de plicht vanuit de specifieke zorgplicht, is voorafgaand aan het verrichten van de ontwikkeling nagegaan of er aanwijzingen zijn dat vogels (Vogelrichtlijnsoorten), Habitatrichtlijnsoorten, nationaal beschermde soorten of rode lijst-soorten voorkomen binnen of rond de projectlocatie. Met betrekking tot vogels (Vogelrichtlijnsoorten), Habitatrichtlijnsoorten en nationaal beschermde soorten is dit onderzoek reeds uiteengezet in Hoofdstuk 5.1 t/m 5.6. Met betrekking tot rode lijst-soorten het volgende:

Er is gebruik gemaakt van zowel objectieve gegevens volgens uit de NDFF en een veldonderzoek om te bepalen of rode lijst-soorten voorkomen binnen of rond de projectlocatie (voor de NDFF is een omgevingsstraal aangehouden van 3 kilometer). Rode lijst-soorten die bekend zijn uit de omgeving van de projectlocatie, of vastgesteld zijn tijdens het veldonderzoek, zijn reeds opgenomen in Hoofdstuk 5.1 t/m 5.6. De rode lijst-soorten die op basis van objectieve gegevens zijn vastgesteld binnen of rond de projectlocatie zijn voor de volledigheid tevens opgenomen in Tab. 5.7.

Art. 11.27 (Bal) Specifieke zorgplicht soortenbescherming

1. *Degene die een flora- en fauna-activiteit [...] verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de belangen, bedoeld in artikel 11.23 [natuurbescherming], is verplicht:*
  - a. *alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;*
  - b. *voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en*
  - c. *als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.*
2. *Voor flora- en fauna-activiteiten houdt deze plicht in ieder geval in dat:*
  - a. *voorafgaand aan het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid op de locatie waar de activiteit wordt verricht of in de directe nabijheid van die locatie van:*
    1. *van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten, genoemd in bijlage I bij de Vogelrichtlijn, en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, tweede lid, van die richtlijn;*
    2. *van nature in Nederland in het wild levende dieren of planten van soorten, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de Habitatrichtlijn;*
    3. *dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX [van Bal, betreft nationaal beschermde soorten] of in de rode lijsten, bedoeld in artikel 2.19, vijfde lid, onder a, onder 3°, van de wet; en*
    4. *voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats;*
  - b. *als deze aanwijzingen er zijn: wordt vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;*
  - c. *als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;*
  - d. *alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om die nadelige gevolgen te voorkomen;*
  - e. *tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en*
  - f. *het verrichten van de activiteit wordt gestaakt als de nadelige gevolgen toch niet worden voorkomen, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen.*
3. *Voor de uitoefening van de jacht en activiteiten om populaties van in het wild levende dieren te beheren of om schade door dieren te bestrijden houdt deze plicht in ieder geval in, dat eenieder die een in het wild levend dier doodt of vangt voorkomt dat het dier onnodig lijdt.*

Tab 5.7, Verzameltabel vaststellingen bureau- en veldonderzoek van rode lijst-soorten

Soortgroep	Rode lijst-soorten vanuit bureau- en/of veldonderzoek waargenomen binnen of rond de projectlocatie
Broedvogels jaarrond beschermde nesten	Boomvalk, huismus, ransuil, steenuil
Algemene broedvogels	Boerenzwaluw, Europese kanarie, gele kwikstaart, graspieper, grauwe vliegenvanger, grote lijster, grote mantelmeeuw, grutto, huiszwaluw, keep, kleine zilverreiger, kneu, koekoek, kraanvogel, kramsvogel, nachtegaal, oeverloper, pijlstaart, raaf, ringmus, slobbeend, smient, spotvogel, tapuit, torenvalk, tureluur, veldleeuwerik, visdief, watersnip, wielewaal, wintertaling, zwarte mees
Vleermuizen	Laatvlieger
Overige zoogdieren	Bunzing, haas, konijn, wezel
Reptielen, amfibieën en vissen	-
Insecten en ongewervelden	Grote vos, bruin blauwtje, gele luzernevlinder, kleine parelmoervlinder, blauwe metselbij
Vaatplanten	Schubvaren, beemdkroon, bolderik, bospaardenstaart, brede orchis, dubbelloof, echte guldenroede, gele kornoelje, gevlekte orchis, gipskruid, grote wolfsklauw, heemst, kamgras, korenbloem, Oosterse morgenster, tripmadam, veldsalie, waterdrieblad, wilde kievitsbloem, witte munt

Enkele soorten die genoemd zijn in Tab. 5.7 zijn reeds uitvoerig behandeld in Hoofdstuk 5.1 t/m 5.6, dit betreft bijvoorbeeld de broedvogels met jaarrond beschermde nesten. Deze soorten worden hierom niet specifiek meer opgenomen in dit hoofdstuk.

In het kader van de algemene en specifieke zorgplicht wordt geadviseerd onderstaande maatregelen (voor specifieke soortgroepen) op te volgen;

Specifieke maatregelen algemene broedvogels
- Handelen buiten broedseizoen;   - Deskundige schouwt locatie op aanwezige actieve nestplaatsen voorafgaand werkzaamheden;   - Er wordt contact opgenomen met ecooloog bij calamiteiten (vestiging broedvogel).
Specifieke maatregelen voor vleermuizen
- Werkzaamheden uitvoeren tussen zonsopkomst en -ondergang;   - Bouwlicht tussen zonsondergang- en opkomst uitzetten, of afwenden van lijnvormige landschapselementen in de omgeving.
Specifieke maatregelen voor alpenwatersalamander en ringslang
- De sloot langs de oostzijde van het landgoed blijft behouden;   - Bij voorkeur worden werkzaamheden langs de sloot aan de oostzijde van het landgoed uitgevoerd in de winterrustperiode van de alpenwatersalamander en ringslang, omdat aanwezigheid van deze soorten dan uitgesloten is binnen de projectlocatie;   - Indien mogelijk wordt een amfibiescherm aangebracht tussen de sloot aan de oostzijde van het landgoed en de werkgebieden.
Specifieke maatregelen voor zorgplicht in watergangen (louter tussen weilanden)
- Werkzaamheden in watergangen in één richting uitvoeren;   - Vluchtwegen open laten;   - Geschoond en/of uitgebaggerd materiaal minimaal één dag op waterkant laten liggen alvorens verwijdering/verwerking;   - Vertroebeling water beperken, bijvoorbeeld door het toepassen van slibschermen;   - Werkzaamheden bij voorkeur plaats laten vinden in de periode 1 augustus – 1 november i.v.m. voortplantings- en rustperioden van vissen en amfibieën;   - Eventuele verlaging van waterpeil of demping uitvoeren onder begeleiding van een ecooloog zodat individuen uitgezet kunnen worden in te behouden watergangen buiten werkgebieden.
Algemene maatregelen
- Opdrachtgever schouwt locatie op aanwezige dieren voorafgaand aan de werkzaamheden, bijvoorbeeld onder struikgewas of in bladhopen en overhoeken of in bebouwing;   - Rijsnelheid van machines wordt zo afgesteld dat dieren zo veel mogelijk kunnen wegvluchten;   - Draag zorg voor het veilig weggelaten van eventueel aanwezige soorten door openlaten vluchtwegen.

6 Samenvatting

FF Solutions heeft van Van de Mheen Planontwikkeling B.V. opdracht gekregen een Quicksan Natuurwetgeving uit te voeren binnen de ontwikkeling 'Uitbreiding Hoevelakense Bos'. Binnen de voorgenomen ontwikkeling bestaat het voornemen om het beschermd monumentaal landgoed Hoevelaken uit te breiden en toekomstbestendig te maken. De Quicksan Natuurwetgeving wordt uitgevoerd in het kader van een buitenplanse omgevingsplanactiviteit.

Het onderzoek heeft tot doel in te schatten of er binnen het onderzoeksgebied planten- en diersoorten aanwezig en/of te verwachten zijn, die volgens de Ow een beschermde status hebben en die mogelijk verstoring kunnen ondervinden door de ingreep. Daarnaast heeft het onderzoek als doel in te schatten of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op gebieden die een beleidsmatige bescherming genieten, gebieden die deel uitmaken van NNN-gebieden of beschermde houtopstanden. Onderstaand een samenvatting met conclusies voor respectievelijk gebiedsbescherming, beschermde houtopstanden en soortenbescherming.

Tab 6.0, Samenvatting met conclusies en adviezen voor gebiedsbescherming, beschermde houtopstanden en soortenbescherming

Gebiedsbescherming		
Natura 2000-gebieden	Conclusie	- Mede in verband met de ligging van de projectlocatie ten opzichte van Natura 2000-gebieden en de schaal en aard van de werkzaamheden worden geen negatieve effecten verwacht op Natura 2000-gebieden door interne of externe factoren. Een uitzondering op het voorgaande betreft echter stikstofdeposities. Er is mogelijk sprake van een toename van stikstofdeposities op stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. - Er is geen noodzaak tot het nemen van maatregelen in het kader van de specifieke zorgplicht voor Natura 2000-gebieden, met uitzondering van maatregelen in het kader van (mogelijke) stikstofdeposities.
	Advies	Voor zekerheidstelling dient een AERIUS-berekening gemaakt worden om te toetsen of er significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van relevante stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden in de omgeving verwacht kan worden.
Natuurnetwerk Nederland (NNN)	Conclusie	- Het oostelijke uitbreidingsgebied is niet gelegen binnen de grenzen van gebied dat aangewezen is als GNN-gebied of Groene ontwikkelingszone, maar grenst aan GNN. De ontwikkeling leidt niet tot het ontstaan van negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het aangrenzende NNN-gebied. - Het westelijke uitbreidingsgebied is geheel gelegen binnen een Groene ontwikkelingszone. De ontwikkeling leidt louter tot een versterking van de Groene ontwikkelingszone.
	Advies	Geen maatregelen noodzakelijk.
Bijzondere nationale natuurgebieden en landschappen	Conclusie	- Mede in verband met de ligging van de projectlocatie, de schaal en aard van de werkzaamheden worden geen negatieve effecten verwacht op nationale landschappen en nationale natuurgebieden, een uitzondering op het voorgaande betreft echter stikstofdeposities. Er is als gevolg van de ontwikkeling mogelijk sprake van een toename van stikstofdeposities op stikstofgevoelige landschappen/habitattypen die als kernkwaliteit opgenomen zijn bij een nationaal landschap. - Er is geen noodzaak tot het nemen van maatregelen in het kader van de specifieke zorgplicht voor nationale natuurgebieden of nationale landschappen, met uitzondering van maatregelen in het kader van (mogelijke) stikstofdeposities.
	Advies	Voor zekerheidstelling dient een AERIUS-berekening gemaakt worden om effecten op stikstofgevoelige landschappen/habitattypen te toetsen (overeenkomstig met het advies bij Natura 2000-gebieden).

Ander beleidsmatig beschermd gebied (Gelderse streken)	Conclusie	o De projectlocatie is gelegen binnen 'Gelderse streek Gelderse Vallei'.
	Advies	o Binnen de ontwikkeling is het noodzakelijk rekening te houden met de kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen van 'Gelderse streek Gelderse Vallei'.
Ander beleidsmatig beschermd gebied (Natte landnatuur)	Conclusie	o De projectlocatie is gelegen binnen de 'beschermingszone natte landnatuur'.
	Advies	o Binnen de ontwikkeling is het noodzakelijk onderzoek te doen naar de effecten op de natte landnatuur, waarbij onderzocht wordt wat de waterhuishoudkundige effecten zijn als gevolg van de ontwikkeling.
Beschermde houtopstanden		
	Conclusie	o In het westelijke uitbreidingsdeel is sprake van een elzensingel bestaande uit meer dan 20 bomen. In het oostelijke uitbreidingsdeel is eveneens sprake van houtopstanden. Het gaat hier om houtopstanden op het boerenerf, maar ook om elzensingels in de weilanden en een bomenlaan langs de Weldammerlaan bestaande uit meer dan 20 bomen.
	Advies	o De bomen die aanwezig zijn op het boerenerf betreffen bomen die zijn vrijgesteld van de meld- en herplantplicht. Er zijn geen belemmeringen omtrent de Ow bij een eventuele kap van deze bomen. o Voor de kap van de bomen die onderdeel zijn van de elzensingels en de bomenlaan langs de Weldammerlaan dient voldaan te worden aan de meld- en herplantplicht vanuit provincie Gelderland.
Soortenbescherming		
	Conclusie	o Op basis van het verkennend onderzoek is niet uit te sluiten dat de huismus, gierzwaluw, kerkuil, steenuil, gebouwbewonende en boombewonende vleermuizen, kleine marterachtigen en steenmarter vaste rust- of verblijfplaatsen bezetten binnen de projectlocatie. De ontwikkeling leidt mogelijk tot nadelige gevolgen op voorgaand genoemde soorten, zoals het opheffen van vaste rust- en verblijfplaatsen. o Er zijn in het kader van de Ow geen belemmeringen ten aanzien van de voorgenomen ontwikkeling wat betreft overige soorten, mits maatregelen worden genomen, mede in het kader van de algemene en specifieke zorgplicht.
	Advies	o Er dient nader onderzoek gedaan te worden naar of de huismus, gierzwaluw, kerkuil, steenuil, gebouwbewonende en boombewonende vleermuizen, kleine marterachtigen en steenmarter gebruik maken van de projectlocatie als leefgebied en of vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig zijn om vast te stellen of een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit aangevraagd moet worden. o Indien blijkt uit het nader onderzoek soortenbescherming dat een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit aangevraagd moet worden, is nader onderzoek noodzakelijk naar de inzet van een erkend belang (zie Hoofdstuk 5.7). o Er dienen maatregelen opgevolgd te worden in het kader van de algemene en specifieke zorgplicht (zie einde van Hoofdstuk 5.8).

De algemene zorgplicht blijft van kracht. Bij calamiteiten zal opnieuw moeten worden beoordeeld welke maatregelen passend zijn.

Naam ondertekenende.

Nijkerk, 5 februari 2025

Handtekening.

7 Bijlagen

Bijlage 1: Bronnen

Literatuur

Netwerk Groene Bureaus, werkgroep 'Standaarden en protocollen'. (2023). Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, versie november 2023.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus. (2021). Vleermuisprotocol 2021.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. (z.d.). Indicatieve lijst Jaarrond beschermde vogelnesten.

Internet

Gebiedsbescherming:

<https://www.natura2000.nl/>

<https://www.synbiosys.alterra.nl/bij12/effectenindicator.aspx>

Soortenbescherming:

<https://www.nvwa.nl/onderwerpen/invasieve-exoten/unielijst-invasieve-exoten>

<https://www.vlinderstichting.nl/>

<https://www.zoogdiervereniging.nl/>

<https://www.ndff.nl/>

<https://www.verspreidingsatlas.nl/>

<https://www.ravon.nl/>

<https://www.sovon.nl/>

Overig:

<https://iplo.nl/regelgeving/omgevingswet/>

<https://www.pdok.nl/>

<https://www.provincie-utrecht.nl/>

<https://www.flevoland.nl/>

<https://www.noord-holland.nl/Home>

<https://www.fryslan.frl/>

<https://www.provinciegroningen.nl/>

<https://www.limburg.nl/>

<https://www.gelderland.nl/>

<https://www.zeeland.nl/>

<https://www.zuid-holland.nl/>

<https://www.provincie.drenthe.nl/>

<https://www.overijssel.nl/>

<https://www.brabant.nl/>

Bijlage 2: Omschrijving van de natuurwetgeving

Deze bijlage gaat in op de natuurwetgeving waaraan de ingrepen binnen de projectlocatie worden getoetst. Hierbij zal gepoogd worden om de meest relevante stukken vanuit de wetgeving, welke voldoende zijn om de wetgeving te snappen, over te dragen.

Omgevingswet

De Omgevingswet (kortweg Ow) is een wet die alle regels omvat met betrekking tot alle activiteiten in de fysieke leefomgeving. De wet bundelt 26 wetten die gaan over de regels met betrekking tot onder meer infrastructuur, bouwwerken, water, lucht, bodem, milieu, cultureel erfgoed en natuur. In vier algemene maatregelen van bestuur (AMvB's) en een ministeriële regeling werkt de wetgever de Omgevingswet uit. Het voorgaande heeft specifiek betrekking op:

- o AMvB's: Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl), Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) en Omgevingsbesluit (Ob);
- o Ministeriële regeling: Omgevingsregeling (Or).

Het doel van de Ow is onder andere het beschermen en verbeteren van de fysieke leefomgeving.

Algemene zorgplicht

De Omgevingswet bevat een algemene zorgplicht (afd. 1.3 Ow) die aangeeft dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn activiteiten nadelige gevolgen kan hebben voor de fysieke leefomgeving verplicht is om:

- a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen,
- b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken,
- c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van hem kan worden gevraagd.

Deze algemene zorgplicht geldt voor de gehele fysieke leefomgeving en voorziet hiermee ook in een basis voor de bescherming van soorten, gebieden en houtopstanden.

Verbod om zonder omgevingsvergunning bepaalde activiteiten te verrichten

Er geldt een algemeen verbod binnen de Ow om zonder omgevingsvergunning bepaalde activiteiten te verrichten (par. 5.1.1 Ow), tenzij afwijkend beschreven in een omgevingsplan, waterschapsverordening, omgevingsverordening of ministeriële regeling. Het verbod om zonder een omgevingsvergunning bepaalde activiteiten te verrichten, heeft onder andere betrekking op Natura 2000-activiteiten en flora- en fauna-activiteiten. Onderstaand een omschrijving van deze activiteiten.

Definitie Natura 2000-activiteit

Natura 2000-activiteit: activiteit, inhoudende het realiseren van een project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied.

Definitie flora- en fauna-activiteit

Flora- en fauna-activiteit: activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten.

Gebiedsbescherming (Natura 2000)

Een Natura 2000-activiteit is vergunningplichtig (art. 5.1, lid 1 Ow), tenzij er sprake is van een vergunningsvrij geval (art. 11.16 t/m 11.21 Bal). Om te bepalen of een project leidt tot significante gevolgen op Natura 2000-gebieden, wordt in eerste opzet een voortoets uitgevoerd. Indien uit de voortoets blijkt dat significante gevolgen op Natura 2000-gebieden niet uit te sluiten zijn, is een project vergunningplichtig en dient eerst een Passende Beoordeling (art. 16.53c, lid 1 Ow / art. 8.74b Bkl) gemaakt te worden. Indien er noodzaak is tot het nemen van mitigerende maatregelen (verzachtende maatregelen), maar er nog steeds significante gevolgen te verwachten zijn, dan kan een omgevingsvergunning voor het project worden verleend als een ADC-toets succesvol is doorlopen (art. 8.74b, lid 2 en 3 Bkl).

De Ow neemt, zoals reeds benoemd, vergunningsvrije gevallen op waarvoor geen omgevingsvergunning aangevraagd hoeft te worden. Activiteiten die op voorhand geen significante gevolgen hebben op Natura 2000-gebieden, vallen niet onder de regels voor een Natura 2000-activiteit (zie definitie). Vergunningsvrije activiteiten en activiteiten die op voorhand geen significante gevolgen hebben op Natura 2000-gebieden, kunnen alsnog een gevolg hebben op deze gebieden (zij het niet significant). Alle activiteiten, waaronder activiteiten met gevolgen (niet zijnde significant), zijn gebonden aan de specifieke zorgplicht voor Natura 2000-gebieden. De specifieke zorgplicht voor Natura 2000-gebieden is onderstaand toegelicht.

Art. 11.6 (Bal) Specifieke zorgplicht Natura 2000-gebieden

1. *Degene die een activiteit verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben op Natura 2000-gebieden, is verplicht:*
  - a. *alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;*
  - b. *voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en*
  - c. *als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.*
2. *De plicht, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat:*
  - a. *voorafgaand aan het verrichten van activiteiten in, of in de directe nabijheid van een Natura 2000-gebied kennis wordt genomen van de informatie in het aanwijzingsbesluit van het gebied over de leefgebieden voor vogelsoorten, natuurlijke habitats en habitats van soorten waarvoor het gebied is aangewezen en de daarvoor geldende instandhoudingsdoelstellingen;*
  - b. *wordt nagegaan of op voorhand op grond van objectieve gegevens verslechterende of significant verstorende gevolgen kunnen worden uitgesloten;*
  - c. *als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor de leefgebieden, natuurlijke habitats en habitats van soorten, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen;*
  - d. *alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om verslechterende of significant verstorende gevolgen, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, voor het betrokken gebied te voorkomen;*
  - e. *tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en*
  - f. *het verrichten van de activiteit wordt gestaakt, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen als zich, ondanks de getroffen maatregelen, verslechterende of significant verstorende gevolgen voordoen voor de leefgebieden, natuurlijke habitats of habitats van soorten waarvoor het gebied is aangewezen.*

Opmerking: De term Natura 2000-activiteit geldt louter voor projecten, niet voor plannen (zie definitie). Een plan mag worden vastgelegd als middels een Passende Beoordeling (art. 16.53c, lid 1 Ow) de zekerheid is verkregen dat het plan de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet aantast (art. 10.24 Bkl).

Gebiedsbescherming (Natuurnetwerk Nederland)

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Binnen de Ow zijn regels opgenomen ter bescherming en instandhouding van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en het verbeteren en ontwikkelen van het NNN. De provincie wijst in de omgevingsverordening de NNN-gebieden. De omgevingsverordening bevat alle regels over de fysieke leefomgeving die de provincie stelt binnen haar grondgebied.

Gebiedsbescherming (Bijzondere natuurgebieden en landschappen)

Het Rijk kan bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen (art. 2.44, lid 2 Ow). De provincie kan in de omgevingsverordening bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen aanwijzen (art. 2.44, lid 5 Ow). Voor bijzondere nationale natuurgebieden geldt de specifieke zorgplicht (art. 11.6 Bal, gelijk aan specifieke zorgplicht Natura 2000-gebieden), regels voor bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen zijn te vinden in de provinciale omgevingsverordening.

Beschermde houtopstanden

Beschermde houtopstanden zijn opgenomen binnen de Omgevingswet met als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden en de natuur en landschappelijke waarden te beschermen. De bescherming geldt voor bos, maar ook voor andere 'houtopstanden' zoals boomvormers, struiken, hakhout of griend. De regels voor het beschermen van houtopstanden staan beschreven in afd. 11.3 Bal.

Houtopstanden buiten de bebouwingscontour houtkap (art. 11.111, lid 2 Bal), bestaande uit 10 are of meer óf bestaande uit bomenrijen met meer dan 20 bomen, worden beschermd van velling door een meldplicht (art. 11.126 Bal) en herplantplicht (art. 11.129 Bal). De regels gelden niet voor:

- a. houtopstanden binnen de in het omgevingsplan aangewezen bebouwingscontour houtkap;
- b. houtopstanden op erven of in tuinen;
- c. bomen en struiken die specifiek voor het oogsten van fruit, noten of vruchten worden geteeld;
- d. houtopstanden die windschermen om boomgaarden vormen;
- e. naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan 20 jaar;
- f. kweekgoed;
- g. uit populieren of wilgen bestaande:
  - 1°. wegbeplantingen;
  - 2°. beplantingen langs waterwegen; en
  - 3°. eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- h. het dunnen van een houtopstand voor de bevordering van de groei van de overblijvende houtopstand;
- i. uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
  - 1°. ten minste eens per 10 jaar worden geoogst;
  - 2°. bestaan uit minstens 10.000 stoven per ha per beplantingseenheid, die bestaat uit aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan 2m; en
  - 3°. zijn aangelegd na 1 januari 2013; en
- j. houtopstanden die een kleinere oppervlakte grond beslaan dan 10 are, of bestaan uit een rijbeplanting die 20 of minder bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen.

Het is verboden om zonder een melding een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen (met uitzondering van periodiek vellen van vriend- of hakhout). De te maken melding dient ten minste 4 weken tot maximaal 1 jaar voorafgaand aan de velling uitgevoerd te worden (art. 11.126 Bal). In een omgevingsverordening kunnen aanvullende voorwaarden worden gesteld aan kapverboden ter bescherming van bijzondere natuur- of landschapswaarden. Indien een houtopstand geheel of gedeeltelijk geveld is, geldt de herplantplicht die binnen 3 jaar op dezelfde grond uitgevoerd dient te worden (aanvullende voorwaarden te lezen in Ow). Binnen de Ow zijn uitzondering en afwijkingen op de meld- en herplantplicht opgenomen.

Naast de meld- en herplantplicht, geldt tevens een specifieke zorgplicht voor houtopstanden (art. 11.116 Bal). Deze specifieke zorgplicht is onderstaand toegelicht.

Art. 11.116 (Bal) Specifieke zorgplicht houtopstanden

Degene die een activiteit als bedoeld in artikel 11.111, eerste lid [vellen van houtopstand en herbeplanten van grond], verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de belangen, bedoeld in artikel 11.112 [natuurbescherming, instandhouding bosareaal en beschermen landschappelijke waarden], is verplicht:

- a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;*
- b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en*
- c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.*

Soortenbescherming

De Omgevingswet borgt de bescherming van vele dier- en plantsoorten. Het gaat hier om soorten van Europees belang die onder de reikwijdte van de Vogel- en Habitatrichtlijn vallen, maar ook om soorten van nationaal belang. Voor een flora- en fauna-activiteit (zie definitie) kan een omgevingsvergunning nodig zijn. Vergunningplichtige flora- en fauna-activiteiten zijn beschreven in paragraaf 11.2.2 t/m 11.2.5 van Bal. Onderstaande wetgeving is van toepassing.

Art. 11.37 (Bal) Aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten Vogelrichtlijn: schadelijke handelingen

- 1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:*
  - a. het opzettelijk doden of opzettelijk vangen van van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn;*
  - b. het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld onder a, of het opzettelijk wegnemen van nesten van die vogels;*
  - c. het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels als bedoeld onder a; of*
  - d. het opzettelijk storen van vogels als bedoeld onder a.*
- 2. Het verbod geldt niet, als:*
  - a. het verrichten van die activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan de artikelen 9, eerste en tweede lid, en 13 van de vogelrichtlijn; of*
  - b. de activiteit uitvoering geeft aan:*
    - 1. een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of*
    - 2. een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.*
- 3. Het verbod op het opzettelijk storen van vogels, bedoeld in het eerste lid, onder d, geldt niet, als het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort.*

Art. 11.46 (Bal) Aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten Habitatrichtlijn: schadelijke handelingen

1. *Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:*
  - a. *het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn;*
  - b. *het opzettelijk verstoren van dieren als bedoeld onder a;*
  - c. *het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren als bedoeld onder a;*
  - d. *het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder a; en*
  - e. *het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, onwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.*
2. *Het verbod geldt niet als:*
  - a. *het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan artikel 16, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of*
  - b. *de activiteit uitvoering geeft aan:*
    1. *een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of*
    2. *een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.*
3. *Onder de soorten, bedoeld in het eerste lid, onder a, worden niet begrepen de soorten, bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn.*

Art. 11.54 (Bal) Aanwijzing vergunningplichtige gevallen andere soorten: schadelijke handelingen

1. *Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:*
  - a. *het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A;*
  - b. *het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a; en*
  - c. *het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, onwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B.*
2. *Het verbod geldt niet als:*
  - a. *het gaat om het doden of vangen van de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis, of om het beschadigen of vernielen van hun vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden;*
  - b. *het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan de eisen die zijn opgenomen artikel 8.74I van het Besluit kwaliteit leefomgeving; of*
  - c. *de activiteit deel uitmaakt van:*
    1. *een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of*
    2. *een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.*

Binnen de Ow zijn uitzondering op de vergunningplicht en vergunningsvrije gevallen opgenomen (e.g. provinciaal vrijgestelde soorten en handelingen). Een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit kan worden verleend als (par. 8.6.2 Bkl):

- Er geen andere bevredigende oplossing dan het verrichten van de activiteit bestaat;
- De activiteit nodig is vanwege een wettelijk belang; en
- De activiteit niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van de relevante soort.

Bij het aanvragen van een omgevingsvergunning dient onder andere aan natuurwaardenonderzoek aangeleverd te worden (par. 7.2.8a.2 Or).

Tijdens ontwikkelingen dient altijd gehouden te worden aan de zorgplicht. Het voorgaande het in ieder geval betrekking op de algemene zorgplicht (afd. 1.3 Ow). Naast de algemene zorgplicht is in het Bal ook een specifieke zorgplicht opgenomen voor flora- en fauna-activiteiten. Deze specifieke zorgplicht is onderstaand toegelicht.

Art. 11.27 (Bal) Specifieke zorgplicht soortenbescherming

1. *Degene die een flora- en fauna-activiteit [...] verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de belangen, bedoeld in artikel 11.23 [natuurbescherming], is verplicht:*
  - a. *alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;*
  - b. *voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en*
  - c. *als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.*
2. *Voor flora- en fauna-activiteiten houdt deze plicht in ieder geval in dat:*
  - a. *voorafgaand aan het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid op de locatie waar de activiteit wordt verricht of in de directe nabijheid van die locatie van:*
    1. *van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten, genoemd in bijlage I bij de Vogelrichtlijn, en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, tweede lid, van die richtlijn;*
    2. *van nature in Nederland in het wild levende dieren of planten van soorten, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de Habitatrichtlijn;*
    3. *dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX [van Bal, betreft nationaal beschermde soorten] of in de rode lijsten, bedoeld in artikel 2.19, vijfde lid, onder a, onder 3°, van de wet; en*
    4. *voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats;*
  - b. *als deze aanwijzingen er zijn: wordt vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;*
  - c. *als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;*
  - d. *alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om die nadelige gevolgen te voorkomen;*
  - e. *tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en*
  - f. *het verrichten van de activiteit wordt gestaakt als de nadelige gevolgen toch niet worden voorkomen, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen.*
3. *Voor de uitoefening van de jacht en activiteiten om populaties van in het wild levende dieren te beheren of om schade door dieren te bestrijden houdt deze plicht in ieder geval in, dat eenieder die een in het wild levend dier doodt of vangt voorkomt dat het dier onnodig lijdt.*

Bijlage 3: Kernkwaliteiten nationale landschappen

Deze bijlage gaat in op de kernkwaliteiten van nationale landschappen. De kernkwaliteiten zijn per nationaal landschap opgesomd (zie ook; Ministerie van VROM, 2004).

Tab 7.0, Kernkwaliteiten nationale landschappen (bron: Ministerie van VROM)

Nationaal landschap	Kernkwaliteit(en)
1. Groene Hart	De kernkwaliteiten van het Hollands-Utrechts veenweidegebied: - o Grote mate van openheid; - o Strokenverkaveling met hoog percentage water-land; - o Veenweidekarakter. De kernkwaliteiten van de 'waarden' (Alblasserwaard, Krimpenerwaard, Lopikerwaard): - o Verkavelingspatroon; - o Groen karakter door beplante dijken en kades; - o Grote mate van openheid. De kernkwaliteiten van de plassen (met name de Vinkeveense, Loosdrechtse, Nieuwkoopse en Reeuwijkse plassen): - o Besloten oeverwal met vele buitenplaatsen; - o Open veenplassen; - o Veenweidekarakter.
2. Middag-Humsterland	▪ Reliëf gevormd door terpen, kwelderruggen en dijken; ▪ Onregelmatige blokverkavelingspatroon; ▪ Grote mate van openheid.
3. Noordelijke Wouden	▪ Strokenverkaveling met een lengte-breedteverhouding van 3:1-5:1; ▪ Grote mate van kleinschaligheid; ▪ Reliëf in de vorm van pingoruïnes en dijkwallen.
4. Westergo	▪ Extreme mate van openheid; ▪ Reliëf gevormd door terpen en kwelderruggen; ▪ Onregelmatig blokvormig en radiaal verkavelingspatroon.
5. Zuidwest-Friesland (Hemmen-Friese meren-Gaasterland)	▪ Schaalcontrast van zeer open naar besloten; ▪ Middeleeuwse verkaveling, waterlopen en meren; ▪ Reliëf in de vorm van stuwwallen en terpen.
6. Drentse Aa	▪ Grote mate van kleinschaligheid; ▪ Vrij meanderende beken; ▪ Samenhangend complex van essen, bossen, heides en moderne ontginningen.
7. IJsseldelta (Mastenbroek-Kampereiland)	▪ Oudste rationele geometrische verkaveling van Nederland; ▪ Grote mate van openheid; ▪ Reliëf in de vorm van huisterpen en kreekruigen.
8. Noordoost-Twente	▪ Grote mate van kleinschaligheid; ▪ Het groene karakter; ▪ Samenhangend complex van beken, essen, kampen en moderne ontginningen.
9. Graafschap	▪ Grote mate van kleinschaligheid; ▪ Het groene karakter (o.a. door buitenplaatsen); ▪ Kenmerkend waterhuishoudingsstelsel en -patroon.
10. Achterhoek	▪ Kleinschalige openheid; ▪ Het groene karakter; ▪ Microreliëf door essen en 'eenmansessen'.
11. Gelderse Poort	▪ Kleinschalige openheid; ▪ Het groene karakter; ▪ Reliëf door oeverwallen en dijken.
12. Veluwe	▪ Schaalcontrast van zeer open naar besloten; ▪ Actieve stuifzanden; ▪ De grote en aaneengeslotenheid van het bos.
13. Rivierengebied	▪ Schaalcontrast van zeer open naar besloten; ▪ Samenhangend stelsel van rivier-uiteerwaard-oeverwal-kom; ▪ Samenhangend stelsel van hoge stuwwal-flank-kwelzone-oeverwal-rivier.

14. Noord-Hollands Midden	▪ Grote openheid; ▪ Geometrische inrichtingspatroon in droogmakerijen; ▪ Strokenverkaveling.
15. Zuidwest-Zeeland	De kernkwaliteiten van Walcheren: ○ Kleinschalige openheid; ○ Groen karakter; ○ Reliëf door duinen, kreekruigen, kommen en vlietbergen. De kernkwaliteiten van de Zak van Zuid-Beveland: ○ Groen karakter door fijnmazige kleinschaligheid; ○ Polderpatroon; ○ Kreekrestanten. De kernkwaliteiten van West-Zeeuws-Vlaanderen: ○ Polderpatroon met geulensysteem; ○ Overgang van zandige kust, via kleipolders, naar dekzandgebied, met verschillende mate van openheid ○ Verdedigingswerken.
16. Groene Woud	▪ Het groene karakter; ▪ Kleinschalige openheid; ▪ Samenhangend complex van beken, essen, kampen, bossen en heides.
17. Heuvelland	▪ Schaalcontrast van zeer open naar besloten; ▪ Groene karakter; ▪ Reliëf.
18. Arkemheen-Eemland	▪ Extreme openheid; ▪ Slagenverkaveling; ▪ Veenweidekarakter.
19. De Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW)	▪ Samenhangend systeem van forten, dijken, kanalen en inundatiekommen; ▪ Groen en overwegend rustig karakter; ▪ Openheid.
20. De Stelling van Amsterdam (SvA)	▪ Samenhangend systeem van forten, dijken, kanalen en inundatiekommen; ▪ Groene en relatief 'stille' ring rond Amsterdam; ▪ Relatief grote openheid.